

BØRNEKULTUR I KOMMUNEN

Idéer og inspiration til kommunalreformen

BØRNEKULTUR I KOMMUNEN

Idéer og inspiration til kommunalreformen

Børnekultur i kommunen

Udgivet af

Børnekulturens Netværk
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København K
Tlf. 33 73 42 03
E-post: bkn@boernekultur.dk
www.boernekultur.dk

Børne- og Kulturchefforeningen
Børne- og Kulturforvaltningen
Rådmandshaven 20
4700 Næstved
Tlf. 55 78 49 13
E-post: bkf@bkchefer.dk
www.bkchefer.dk

Redaktion

Børnekulturens Netværk:
Konsulent Benedicte Helvad
Redaktør Trine Møller Madsen

Planlægningsgruppe

Carsten Anderskov,
Børne- og Kulturdirektør (BKF)
Jan Helmer Petersen,
Sekretariatsleder (BKN)
Benedicte Helvad, Konsulent (BKN)
Lars Høbye, Akademisk medarbejder,
Kulturministeriet
Stig V. Hansen,
Børne- og Kulturdirektør (BKF)

Grafisk tilrettelæggelse og produktion

Adman Kommunikation Aps

Foto

Henning Hjorth

Tryk

Kailow Graphics

ISBN-nr.: 87 87882 60 4
Elektronisk ISBN-nr.: 87 87882 61 2

© Forfatterne og Børnekulturens
Netværk, København 2006.
Der kan frit citeres fra publikationen
med kildehenvisning.

Illustrationer

Atkins Danmark, Ørestaden (2004)

Forside og side 7, 57

Billedskolen i Tvillingehallen, København (2005)

Side 13, 46, 48

Dansescenen, København (2003/2005)

Side 14/15, 23, 38/39

Fasangårdens Børnehave, Frederiksberg (2006)

Side 52

Filmhuset, København (2006)

Side 11, 35

Frederiksberg Bibliotek (2005)

Side 43

Heibergskolen, København (2005)

Side 17

Kunsthallen Nikolaj, København (2005)

Side 29, 33, 34

Københavns Lærerforening, Sankt Annæ Gymnasium, København (2005)

Side 37

Langelinieskolen, København (2005)

Side 21

Louisiana Museum for Moderne Kunst (2006)

Side 45, 47

Louis Petersens Børnegård, Frederiksberg (2006)

Side 20

Musikskolen, København (2006)

Side 19, 25, 41, 49, 51,

Nationalmuseet, København (2005)

Side 27

Private fotos

Side 31, 42

Indhold

- 6** *Forord*
Af Børnekulturens Netværk og Børne- og Kulturchefforeningen
- 8** *En vision om Børnekultur i hele landet*
Af kulturminister Brian Mikkelsen
- 10** *Når 1 plus 1 giver mere end 2*
Om samarbejde mellem Børnekulturens Netværk og Børne- og Kulturchefforeningen
Af Benedicte Helvad og Carsten Anderskov
- 12** *Børnekulturen som kit i det nye kommunale landskab*
Af Per B. Christensen
- 18** *Kulturformidling, der vil noget!*
Af Beth Juncker
- 22** *Børnekulturen som kommunalt satsningsområde*
Af Johannes Stensgaard
- 26** *Børnekulturens nødvendighed og oplevelsens betydning*
Af Dorte Skot-Hansen
- 32** *Når små børn møder kultur*
Af Pernille Hviid
- 36** *Skole, børn og kreative kompetencer*
Af Lars Liebst
- 40** *Biblioteket skal tilbage i børns hverdag*
Af Jørgen Bartholdy
- 44** *Med åbne øjne*
Børn og kunst på ARoS
Af Jens Erik Sørensen
- 50** *Samarbejde og dialog om børnekultur*
Mødet mellem Børnekulturens Netværk og kommunerne
Af Børnekulturens Netværk
- 54** *Børnekulturens Netværk*
– sparringspartner og inspirator

Forord

Kommunalreformen betyder, at de danske kommuner lige nu står midt i den store udfordring at ændre og tilpasse sine politikker og rutiner til den nye struktur. Både de kommuner, der skal sammenlægges og de kommuner, der fortsætter i den nuværende form, har sat deres værdier og strategier under lup. Herunder også børnekulturen.

I den forbindelse er det oplagt at udvide og styrke samarbejdet mellem staten og kommunerne. Børnekulturens Netværk og Børne- og Kulturchefforeningen har derfor sat sig sammen for at forsyne kommunerne med inspiration og bane vejen for rådgivning og vejledning i forhold til at skabe de bedst mulige rammer for børnekulturen i de nye kommuner.

Første skridt på vejen var en landsdækkende inspirationskonference i Århus i maj 2006, hvor kommunernes politikere og forvaltningschefer for kultur-, børne- og fritidsområdet var inviteret til en hel dag med inspiration og ideer til, hvordan rammerne for den lokale børnekultur kan udfolde sig lokalt.

Andet skridt på vejen er denne publikation. Formålet er – også her – at give inspiration og ideer til den lokale børnekulturpolitik. Publikationen skal samtidig lægge op til det tredje skridt, som er fem dialogseminarer, der afvikles i perioden september-december 2006 i hver af de fem nye regioner.

Publikationen indeholder udvalgte bidrag fra oplægsholdere på inspirationskonferencen, artikler skrevet af nogle af landets fremmeste forskere på området samt en lang række konkrete eksempler på børnekultur i landets kommuner.

Vi håber, *Børnekultur i kommunen* vil kunne bidrage til inspiration i kommunernes tilrettelæggelse af børnekulturen i lokalområdet.

God læselyst!

*Børnekulturens Netværk
og Børne- og Kulturchefforeningen
August 2006*

De nye større kommuner, som kommunalreformen har skabt, både kan og vil gøre en indsats på kulturområdet. Dermed bliver det også muligt at give børn i hele Danmark flere og bedre kulturelle tilbud.

En vision om Børnekultur i hele landet

AF KULTURMINISTER BRIAN MIKKELSEN

”Børnekultur i hele landet”, det er titlen på Børnekulturens Netværks aktuelle handlingsplan. ”Børnekultur i hele landet” er også en smuk vision, som jeg håber og tror, at mange vil samles om at realisere i de kommende år. Det vil nemlig kræve konstruktivt samspil mellem kulturpolitikens lokale og nationale aktører at nå så langt.

Det er selvfølgelig først og fremmest vigtigt for børnenes egen skyld, at de får kulturelle og kunstneriske oplevelser med kvalitet. Det bidrager til at give dem et liv præget af udfordring og glæde. Det bidrager også til, at de kan få perspektiver på deres liv og på verden, som peger ud over den snævre andegård, som H.C. Andersen beskrev i eventyret om ”Den grimme Ælling”.

Dermed bliver børnekulturen tillige vigtig for samfundet, hvis Danmark skal klare de udfordringer, globaliseringen skaber. I den sammenhæng er læring i bl.a. kreativitet og samarbejde af stor betydning. Også derfor har kultur for, med og af børn en vigtig rolle at spille i disse år.

Børnekulturens Netværk

Børnekulturens Netværk blev sat i verden kort efter, at den borgerlige regering tiltrådte i 2001. Netværket har gennem nogle år vist sin berettigelse ved at skabe samarbejde, metodeudvikling og gode resultater inden for Kulturministeriet og dets institutioner.

I efteråret 2005 blev Undervisningsministeriet samt Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender medlemmer af Netværket. Dermed blev det sektoroverskridende samspil, der hele tiden har fundet sted, formaliseret. Jeg har store forventninger til de tværgående initiativer, det nye og bredere Netværk kan tage i samarbejde med landets kommuner.

Jeg ser Børnekulturens Netværks handlingsplan for 2006-2007 som en god ramme for Netværkets bidrag til disse processer. Visionen er en fremtid, ”hvor alle børn skal møde kunsten og kulturen, hvor alle kulturinstitutioner skal bidrage, og alle kunstarter skal inddrages”.

Handlingsplanen sætter fokus på temaerne:

- ◆ Kultur i dagtilbud
- ◆ Kultur i skolen
- ◆ Kultur i familien

Dermed åbner planen muligheder for at kvalificere arbejdet med kunst og kultur i børns hverdag, at styrke organiseringen af arbejdet og at skabe forankring, som sikrer, at aktiviteterne bliver levedygtige på længere sigt.

Kultur i hele landet

Jeg ser ”Børnekultur i hele landet” i sammenhæng med den strategi for ”Kultur i hele landet”, som jeg offentliggjorde i april 2006.

Udgangspunkt for begge strategier er, at den lokale kulturpolitik bedst varetages lokalt, mens staten kan

bakke op om lokale indsatser, medvirke til at skabe sammenhæng mellem statslige og lokale initiativer og til at formidle lokale erfaringer og eksemplariske tiltag. Staten kan med andre ord medvirke til at sikre et helhedsperspektiv for kulturelle initiativer rundt omkring i Danmark.

Strategien for "Kultur i hele landet" har tre overordnede mål:

- ◆ Kvaliteten skal sættes i centrum.
- ◆ Kommunalreformen og udviklingen af lokale kulturpolitiske prioriteter i og imellem de nye kommuner skal støttes.
- ◆ Endelig skal der sikres en effektiv udnyttelse af ressourcerne på kulturområdet.

Strategien skal blandt andet realiseres i sammenhæng med, at der indgås nye, frivillige kulturaftaler mellem Kulturministeriet og landets kommuner, som svarer til de tidligere regionale kulturaftaler. Provenspuljen har i de forløbne år støttet mange spændende kulturelle initiativer i alle egne af Danmark, og den videreføres i en lidt ændret form. Puljen skal i højere grad målrettes kulturaftalerne, og den skifter også navn, så den fremover hedder "Kulturpulje til hele landet".

"Kultur i hele landet" skal tillige sætte fokus på *partnerskaber mellem kulturliv og erhvervsliv*. Strategien skal bidrage til, at de *statslige kulturinstitutioner i højere grad breder deres virke ud over landet*, så flest muligt får adgang til kulturoplevelser med stor kvalitet. Endelig er det hensigten at etablere en forsøgsordning, så *lokale kulturinstitutioner kan tildeles udviklingsopgaver med national betydning*.

Børnekultur kan være et vigtigt tema, når strategien skal føres ud i livet f.eks. som en del af de nye kulturaftaler.

Børnekultur i hele landet og de nye kommuner

De nye større kommuner, som kommunalreformen har skabt, både kan og vil gøre en indsats på kulturområdet. Dermed bliver det også muligt at give børn i hele Danmark flere og bedre kulturelle tilbud. Samtidig er jeg sikker på, at arbejdet med at give børn gode kulturtilbud kan bidrage til at udvikle samarbejde og sammenhæng i de nye kommuner og deres forvaltninger.

Netværket har ikke en stor pose penge at tilbyde, men det kan bidrage med rådgivning, inddragelse af internationale erfaringer, vidensdeling, dokumentation, erfaringsformidling osv. Jeg håber, at der bliver god opbakning til efterårets fem regionale dialogkonferencer om børnekultur i de nye kommuner og til de modelprojekter, som Netværket vil sætte i gang sammen med udvalgte kommuner i 2007.

Lad os i de kommende år samarbejde om at nå den smukke vision, som titlen "Børnekultur i hele landet" rummer ■

Foto: Klaus Holsting.

Hvad skal der til for, at kunst og kultur kan blive en naturlig del af børns hverdag?

Det er et spørgsmål, som optager både Børnekulturens Netværk og Børne- og Kulturchefforeningen. Derfor lå det lige for at sætte sig sammen for at undersøge mulighederne for et samarbejde om dette mål. Kommunalreformen blev den direkte anledning til det formelle samarbejde.

Når 1 plus 1 giver mere end 2

Om samarbejdet mellem Børnekulturens Netværk og Børne- og Kulturchefforeningen

AF BENEDICTE HELVAD, BØRNEKULTURENS NETVÆRK OG CARSTEN ANDERSKOV, BØRNE- OG KULTURCHEFFORENINGEN

Børne- og Kulturchefforeningen ser børnekulturpolitikken som et middel til at synliggøre de nye kommuners muligheder i kommunalreformen, og ser samtidig de nye kommunestørrelser som velegnede til en udvikling og forbedring af børns adgang til kunst og kultur.

Børnekulturens Netværk har mange års erfaring med samarbejde om børn, kunst og kultur i kommunerne. Her har det været tydeligt, at kommunernes størrelse har betydning for mulighederne for udvikling og fastholdelse af kvaliteten i de børnekulturelle tilbud. Kommunalreformen sikrer, at langt de fleste kommuner fremover har en størrelse, der kan skabe disse rammer.

Kulturministeren ønskede at skabe et forum for kommunernes politikere og chefer om børnekulturens muligheder i de nye kommuner, og ministeren havde et ønske om at holde denne konference i samarbejde med Børne- og Kulturchefforeningen. Konferencen blev holdt i Århus den 29. maj 2006, og mere end 200 repræsentanter fra 73 kommuner deltog. Indholdet på konferencen var, ud over oplæg fra kulturministeren og formanden for Børne- og Kulturchefforeningen, en række oplæg om forskning, formidling og erfaringer på børnekulturens felt. Her bidrog f.eks. en forsker, en museumsdirektør, en kunstner, en borgmester og en lærer, og dagen blev krydret med kunstneriske indslag. Tilsammen var ind-

læg og indslag illustrative eksempler på eksempler på kultur af børn, med børn og for børn.

Målet med dagen var at give beslutningstagerne i kommunerne ideer og inspiration til børnekulturpolitikker eller rammer for kunst og kultur i børns hverdag i lokalområdet. Samtidig opfordrede både Børnekulturens Netværk og Børne- og Kulturchefforeningen til, at deltagende politikere og forvaltningschefer tog inspirationen med hjem i egne kommuner for her at igangsætte – eller fortsætte – debatten om og udviklingen af den lokale børnekultur.

I forlængelse af konferencen er der planlagt i alt fem dialogseminarer, som afvikles i sidste halvdel af 2006. Her er der lagt op til, at nøglepersoner og medarbejdere, som arbejder med børn og kultur i kommunerne deltager. Ideelt set er deltagerne allerede godt i gang med debat og planlægning i egen kommune evt. på baggrund af den inspiration, som blev hentet på konferencen i maj 2006. Med nøglepersoner og medarbejdere menes f.eks. børnekulturkonsulenter, koordinatore, museumsformidlere, børnebibliotekarer, pædagogiske konsulenter samt skoleledere og ledere af daginstitutioner, ligesom politikere og forvaltningsledere naturligvis også er velkomne.

Det væsentligste element på seminarerne vil være dialogen, som dels skabes deltagerne imellem, dels mellem deltagerne og arrangørerne; men deltagerne vil også blive præsenteret for en række inspirerende og orienterende oplæg.

” Kommunernes størrelse har betydning for mulighederne for udvikling og fastholdelse af kvaliteten i de børnekulturelle tilbud. Kommunalreformen sikrer, at langt de fleste kommuner fremover har en størrelse, der kan skabe disse rammer.

Selvom kommunerne bliver større, vil der stadig være behov for at gå ud over kommunegrænserne på nogle områder. Børnekulturens Netværk og Børne- og Kulturchefforeningen håber, at seminarerne giver mulighed for at etablere samarbejder på tværs af kommunerne. Vi håber samtidig at få tydeliggjort behov og muligheder for samarbejde mellem staten og kommunerne. Det er planen, at erfaringerne og vidensopsamlingen fra dialogseminarerne skal danne baggrund for Netværkets videre arbejde.

Et tredje element i aftalen mellem Børnekulturens Netværk og Børne- og Kulturchefforeningen er denne pub-

likation, som dels er tænkt som en optakt til dialogseminarerne, dels som et inspirations- og debatværktøj i kommunernes arbejde med børnepolitik.

Samarbejdet mellem Børnekulturens Netværk og Børne- og Kulturchefforeningen vil også fortsætte, når de tre beskrevne aktiviteter er afviklede. Vi er glade for samarbejdet og har givet hinanden håndslag på at bruge hinanden og supplere hinanden – også i det fremtidige arbejde, som planlægges endeligt efter afviklingen af det femte og sidste dialogseminar i december 2006 ■

Udviklingen af børnekulturen i Danmark igennem de seneste 10 år er en succes-historie. Den er et godt eksempel på, at Børnekulturrådet og siden Børnekulturens Netværk er gået foran og har udviklet børnekulturen sammen med kommunerne. Denne udvikling skal fortsættes.

Børnekulturen som kit i det nye kommunale landskab

AF PER B. CHRISTENSEN, BØRNE- OG KULTURDIREKTØR I NÆSTVED KOMMUNE OG FORMAND FOR BØRNE- OG KULTURCHEFFORENINGEN

Vi flytter os i disse måneder fra et kulturelt landskab til et andet. Det er i den sammenhæng vigtigt at få videreført de aktiviteter, der fungerer på børnekulturens område samtidig med, at der igangsættes nye aktiviteter i de nye, større og mere ambitiøse kommuner.

Det er værd at hæfte sig ved, at næsten alle kommuner prioriterer kulturen højt i deres vision for den nye kommune. Nu skal visionerne blot følges op af praksis. Kulturområdet i de nye kommuner vil være præget af:

- ◆ at vi får større, mere ambitiøse, mere bæredygtige og ressourcestærke kommuner
- ◆ at kommunerne får mulighed for at prioritere og sætte større tiltag i gang
- ◆ at den nye struktur giver en forenklet støttestruktur og et øget incitament til at samarbejde på tværs af kommuner
- ◆ at større kommuner bør give mulighed for bedre ressourceudnyttelse – også på det kulturelle område
- ◆ at der i de fleste kommuner oprettes kulturudvalg, der alene har politisk ansvar for fritids- og kulturområdet – eventuelt i sammenhæng med borger-service, turisme og planlægning
- ◆ at børnekulturen kan medvirke til at skabe sammenhængskraft på det kommunale børneområde

Børnekulturen binder de nye kommuner sammen

Jeg har tidligere gjort mig til talsmand for, at kulturen

– det være sig børnekultur, kulturcentre, biblioteker, musikskoler, folkeoplysning – har en enestående chance for at blive lige præcis det, der binder de nye kommuner sammen. Sammenhæng mellem de forskellige institutioner, skoler og foreninger kan skabe røde tråde i børnenes og de unges liv og hverdag. Sådanne røde tråde kan også med et lidt gammeldags ord kaldes dannelse. Hvilke værdier og hvilket samfunds- og kultursyn skal børnene møde, når de bevæger sig gennem de mange tilbud? Her kan og bør kulturen være det, der giver børnenes hverdag en ekstra dimension – en fælles ånd så at sige. Derfor skal kulturlivet have en tæt tilknytning til børn og ungeområdet.

Musikskoler, dramaskoler, museer og andre børnekulturelle tiltag vil kunne være med til at kvalificere indlæringen og give børn og unge mulighed for selv at skabe og bidrage til kultur. På den måde bliver dannelsesbegrebet ikke noget fjernt og finkulturelt. Det bliver nærværende, fordi det indgår som en aktiv del af hverdagen.

Aldersgruppen mellem 12 og 18 år har vi haft for lidt fokus på. Der er mindre tiltag omkring for eksempel talentundervisning, men vi skal fastholde og udvikle kulturtilbud også for denne gruppe. Det er en opgave for den kommunale ungdomsskole, for musikskolen og for de statslige ungdomsuddannelser, for kunstmuseerne, egnsteatrene og for de musikalske grundkurser i et samarbejde med vores folkebiblioteker, kulturkonsulenter og ikke mindst de mere uorganiserede grupper blandt de unge, f.eks. unge kunstnere, musikere og musikgrupper. Det er vigtigt, at der for talentmassen

” Børnekulturen skal tænkes bredt i forhold til alle aktører på det børnekulturelle område. For at sikre en helhedsorientering og en tværfaglighed er det vigtigt, at der skabes grundlag for at oprette netværk på tværs i kommunen, mellem skoler, daginstitutioner, foreninger o. lign.

blandt de udøvende unge i kommunerne iværksættes aktiviteter mellem amatørniveauet og det semiprofessionelle og professionelle miljø.

Et andet område, der fortsat trænger til et løft, er den kulturelle dimension i skolen. Det tværfaglige samarbejde mellem skolens dansklærere, musiklærere, historielærere, billedkunstlærere og de udøvende kunstnere skal have en saltvandsindsprøjtning. I en tid, hvor der er fokus på folkeskolens faglighed, er der også behov for at sætte spot på skolens almendannende, kreative og skabende dimension. Et forslag kunne være at sikre en organisationsmodel, som understøtter samarbejds miljøet mellem de forskellige kulturinstitutioner, institutioner og foreninger, som har til opgave at sikre den røde tråd samt overgangene mellem barn, ung og voksen.

Vi skal skabe tilbud – også på børnekulturområdet – der sikrer sammenhængskraften, og hvor alle børn møder den gode fortælling, det enestående billede, får lov til at synge og være sammen om kulturen – og det, den giver til os som mennesker og det fællesskab, som vi alle indgår i.

Og så skal vi dokumentere, at vores indsats på det børnekulturelle område flytter noget i praksis. Det er ikke nok, at vi synes, noget er godt. Vi skal kunne dokumentere det således, at vi får belyst, hvori det gode består samt hvilke processer, der virker understøttende for udviklingen af det børnekulturelle område. Derfor skal

de børnekulturelle aktiviteter og de tværgående ditto udsættes for løbende evalueringer, og vi skal generelt arbejde med brugerundersøgelser på området. Dette skal sikre, at der sker en udvikling af det børnekulturelle område – og at der følges op på strømninger og tendenser således, at det bliver et supplement til samfundets øvrige udvikling.

Netværkets opgaver

Børnekulturens Netværk skal være opmærksom på, at der er meget stor varians i satsningen på det børnekulturelle arbejde forskellige steder i landet. Netværket har således en stor opgave med at få de bedste aktiviteter fra amterne overført til det nye kulturelle landskab. På det kommunale område bør det være en ambition, at alle 98 kommuner får en ansvarlig for det børnekulturelle arbejde. Enten i form af en konsulent eller en anden ordning.

I de kommende år skal Børnekulturens Netværk derfor være meget synlige i det kommunale landskab, som fødselshjælper, igangsætter og forslagsstiller med de konkrete aktiviteter i fokus. Til inspiration listes herunder en række pejlemærker for børnekulturen i de nye kommuner.

Børnenes kommune

Fremtidens kommuner skal være borgernes indgang til den offentlige sektor. Det skal også præge arbejdet på børneområdet, og de børnekulturelle aktiviteter skal bi-

drage hertil. Der stilles i disse år store krav til den enkelte kommune om at skabe de bedst mulige betingelser for børn og unges opvækst. Der lægges mærke til kommunernes indsats på området, når nye borgere flytter til – heriblandt også hvilken aktivitet, politisk indsats og prioritering, der er på det børnekulturelle område.

Demokratisk bæredygtighed

Jo, flere muligheder, børn får for at træffe valg samt afprøve sig selv i mange forskellige sammenhænge, des bedre er de klædt på til at klare morgendagens udfordringer samt se hvilke muligheder, fremtiden byder på i et demokratisk samfund. I mødet med kulturen skal de præsenteres for nye arbejdsmetoder og værktøjer, som igen kan føre til løsningsmodeller samt bidrage til innovation. Børn bliver klædt på til tolerance, respekt og rummelighed i mødet med kunst og kultur, når den bliver formidlet med udgangspunkt i en demokratisk tænkning.

Fokus på kultur for borgere i alle aldre

Børnekulturen må aldrig stå alene som et afgrænset felt i børn og unges opvækst, men skal ses i den sammenhæng, som falder naturligt for børn og unge at indgå i. Derfor må og skal der sættes på kultur for alle aldre. Det vil sige, at vi også skal tænke i aktiviteter, der tilgodeser børnefamilier, og hvor der er udfordringer til hele familien også bedsteforældregenerationen. Der er vigtige værdier i spil, når vi skaber muligheder for den gode oplevelse, den gode fortælling og underfundige aktivitet

på tværs af generationer. Kultur er også kulturarv, og der er ingen tvivl om, at generationerne her har meget at tilbyde hinanden.

Mangfoldighed og sammenhængskraft

Mangfoldighed er også rummelighed – der skal være plads til både bredde og elite. Men det er vigtigt at skabe plads og muligheder for at spille sammen og inspirere hinanden. Sammenhængskraft skaber vi, når de enkelte politikområder også beskriver indsatsen i forhold til det børnekulturelle område – både når vi taler skolepolitik, børn/ungepolitik, kulturpolitik, byfornyelsespolitik etc.

Helhedsorientering, tværfaglighed og udvikling

Børnekulturen skal tænkes bredt i forhold til alle aktører på det børnekulturelle område. For at sikre en helhedsorientering og en tværfaglighed er det vigtigt, at der skabes grundlag for at oprette netværk på tværs i kommunen, mellem skoler, daginstitutioner, foreninger o. lign. En børnekulturpolitik må derfor målrettes dagpasningsområdet, skoleområdet og ungdomsområdet. Dette vil sikre, at vi skaber overgange mellem de forskellige aldersgrupper – og at vi ikke taber nogen undervejs. Kultur er mødet mellem mennesker, og i dette møde skabes der ideer til udvikling af området, som både kan og skal tage et nationalt, regionalt og lokalt afsæt.

Faglig bæredygtighed

Der skal skabes en fagligt udviklende aktivitet på børnekulturområdet. Der skal være respekt for faglig kom-

petence og for armslængdeprincippet. Alle kommuner kan ikke lancere alle tilbud på kulturområdet. Derfor skal kommunerne samarbejde herom. Børnekulturens Netværk kan måske spille en rolle, som netværksskaber i denne sammenhæng.

Udvikling

De nye kommuner skal prioritere ressourcer således, at der kan udvikles nye aktiviteter på børnekulturområdet. For at udvikle disse aktiviteter skal der samarbejdes om udvikling på tværs i organisationen og i forhold til omverdenen. F.eks. mellem byplanafdelingen og børnekulturkonsulenten omkring kunst i det offentlige rum eller mellem uddannelsesinstitutioner, kunstnere og børneinstitutioner. Udvikling må ikke ses isoleret. Der skal være sammenhæng mellem udvikling og drift således, at udviklingsaktiviteterne også bliver bæredygtige på sigt. Dette gælder både for de pædagogiske læreplaner i daginstitutionerne, folkeskolens mål og rammer, uddannelsesinstitutioner samt det lokale forenings- og kulturliv.

Kulturaftaler med mere dynamik

Alle kommuner vil ikke kunne alt på kulturens område efter 1. januar 2007. Derfor skal der arbejdes med kulturaftaler på tværs af kommunerne. Men aftalerne skal have mere dynamik end de aftaler, vi har set i det kulturelle landskab i de senere år. De første 'generationer' af kulturaftaler gav en masse, ikke mindst til kulturen i mindre kommuner og i de amter, hvor man hidtil ikke havde investeret i kultur. Men de senere generationer af aftaler er efter min opfattelse blevet for meget skrivebordsarbejde med for lidt konkret indhold.

De nye aftaler bør give mulighed for, at de kommuner, der har ambitioner på kulturområdet kan samarbejde – også selvom disse kommuner ikke er tætte på hinan-

den geografisk set. Herudover skal der kunne indgås aftaler med nogle kommuner f.eks. på museumsområdet og med andre på billedkunstområdet. På den måde vil vi se en mangfoldighed af aftaler. Jeg håber, at Kulturministeriet vil være åbent over for sådanne modeller.

Ambitionsniveauet for næste fase i det børnekulturelle arbejde

Jeg vil som afslutning sammenfatte mine forventninger til det børnekulturelle arbejde i følgende punkter:

- ◆ Vi skal have alle 98 kommuner med i næste fase – det er en ambitiøs, men også realistisk dagsorden.
- ◆ Der er behov for netværk og arbejdsdeling på tværs af kommuner.
- ◆ Vi skal styrke samspillet mellem børnekulturen og kulturinstitutionerne lokalt og centralt.
- ◆ Vi skal have fokus på det politiske ejerskab til børnekulturen – der skal udarbejdes en børnekulturpolitik, der skal formuleres handlingsplaner, og børnekulturen skal skrives ind i kulturaftalerne.
- ◆ Vi skal sikre et samspil mellem børnekulturen og børneområdet i de enkelte kommuner.
- ◆ Der er fortsat et forbedringspotentiale på området – i forhold til den kulturorienterede skole, de store børn og målgrupper som tosprogede og handicappede børn.
- ◆ Der er fortsat behov for at have frontløbere på området.
- ◆ Der skal stilles præcise krav til konsulenter og koordinatorer på området om at netværke, formidle, være fornyende, følge trends og tendenser – og gå imod dem.
- ◆ Sidst, men ikke mindst: vi skal iværksætte børnekulturelle aktiviteter på tværs af kunstarter og kommuner.

” De første 'generationer' af kulturaftaler gav en masse, ikke mindst til kulturen i mindre kommuner og i de amter, hvor man hidtil ikke havde investeret i kultur. Men de senere generationer af aftaler er efter min opfattelse blevet for meget skrivebordsarbejde med for lidt konkret indhold.

Kulturkontor skaber netværk

Børnekulturen i Sønderjylland

Siden 1990'erne har Amtscentret for Undervisning i Sønderjylland satset hårdt på børnekulturområdet – bl.a. med etableringen af et kulturkontor med to ansatte. Kulturkontoret har ført til en lang række projekter gennem årene og har skabt et stort netværk både i og uden for Sønderjylland.

En af styrkesiderne i vores daglige arbejde er, at vi er en institution med kontakt til alle kommuner, biblioteker, skoler og andre institutioner i Sønderjylland. Mange kender os efterhånden, hvilket betyder at vi ofte kontaktes af folk, som ønsker hjælp til et kulturprojekt eller lignende. Kulturkontoret fungerer på den måde som en form for paraplyorganisation.

Grundtanken i det daglige arbejde er at spotte kultursammenhænge, hvor der kan tilføres en børnekulturel dimension. Et eksempel er Tønder Festivalen, der i samarbejde med Kulturkontoret har kunnet tilbyde 2500 elever fra 9. klasse og opefter en skolekoncert i forbindelse med festivalen.

Andre samarbejdspartnere er f.eks. Teatret Møllen og Sønderjyllands Symfoniorkester. I begge tilfælde gør vi brug af institutionernes professionelle kunstnere, som vi sender ud til skoler og institutioner gennem Kunstrådets Huskunstnerordning. Kulturkontoret har i forbindelse med ordningen etableret en styregruppe, der er sammensat af repræsentanter fra kommuner, skoler og kunstnere. Denne gruppe er værdifuld som sparringspartner i Kulturkontorets arbejde som formidlere af Huskunstnerordningen.

Gennem Huskunstnerordningen har vi fået kontakt til mange kunstnere, og vi udvikler ideer og nye tiltag i fællesskab. Således har vi på foranledning af et forslag fra en kunstner gennemført en børnekunsthøjsfest i samarbejde med bl.a. Ferieregion Sønderborg, Sønderborg Slot samt lokale billedkunstnere. Vi håber at kunne fortsætte samarbejdet med Sønderborg Kommune med henblik på at gentage og videreudvikle børnekunsthøjsfesten fremover.

Samtidig er der skabt netværk og samarbejde på landsplan med bl.a. Station Next, Teatercentrum og LMS – Levende Musik i Skolen. Et eksempel på en opgave, som Kulturkontoret har påtaget sig, er at agere områdekonsulent for skolekoncertordningen Musik i Tide i samarbejde med LMS. Vi har samarbejdet med en kommunekontaktperson fra hver af de deltagende kommuner og en kontaktperson fra samtlige deltagende skoler. Det at have ansvarlige kontaktpersoner på både det kommunale plan og det praktiske plan (skolerne) er en stor del af forklaringen på ordningens succes. Kulturkontoret er regionale led, der udgør bindeleddet til LMS, der arbejder på landsplan.

Kulturkontoret ser en lang række nye udfordringer og muligheder i forhold til kommunalreformen. Flere kommuner har oprettet nye stillinger og ansat kulturmedarbejdere. For os er det en oplagt chance for at danne et fælles netværk på tværs af kommuner med henblik på et fremtidigt samarbejde her i landsdelen. Kulturkontoret arbejder desuden med en vision om at få skabt en kulturlæseplan for samtlige skoler i landsdelen samt en børnekulturportal.

Af Birgitte Boelt, kulturformidler,
Amtscentret for Undervisning i Sønderjylland

Læs mere om Kulturkontorets arbejde og tilbud på www.acu.dk eller kontakt Birgitte Boelt på tlf. 74 62 61 56 / bo@acu.dk.

I det 20. århundrede har der hverken hersket tvivl om, hvem børn var, eller hvad kulturformidling skulle. Børn var skolebørn og de kulturelle institutioner – biblioteker og kunst- og kulturhistoriske museer – skulle støtte og supplere folkeskolens undervisningsmæssige og dannelsesmæssige målsætninger. I det 21. århundrede er billedet knap så klart.

Kulturformidling, der vil noget!

AF BETH JUNCKER, PROFESSOR I BØRNEKULTUR,
DANMARKS BIBLIOTEKSSKOLE

I *Ordbog over Det danske Sprog* fra 1923 optræder ordet formidling i to grundbetydninger. At formidle er enten "at optræde eller tjene som forbindende mellemlid og derved opnå et vist resultat" eller "at mægle" mellem stridende parter. En formidler defineres derfor logisk nok enten som "en person, der virker som mellemlid eller mellemand" eller som "mægler".

Oversat til kulturformidling for børn placerer denne definition formidlere eller kulturinstitutioner mellem kunst og kultur i alle afskygninger og børn i alle aldre med det mål "at opnå et vist resultat" eller "mægle mellem stridende parter". Kulturformidling forbindes med andre ord med en hensigt. Den vil noget!

Børns kultur som omdrejningspunkt

At kulturformidling skal *ville noget* er ikke så dumt at lægge sig på sinde i disse tider, hvor kulturpolitik og kulturformidling langt om længe er blevet et selvstændigt felt, som hverken er underlagt daginstitutionernes pædagogiske læreplaner eller folkeskolens undervisningsmæssige målsætninger. Det er heller ikke ganske let. For hvad indebærer selvstændiggørelsen, og hvilke konsekvenser har den for formidlingen? Hvis børnekulturpolitik ikke handler om at bidrage til daginstitutionernes pædagogiske og folkeskolernes didaktiske målsætninger, og hvis kulturformidling hverken styres af daginstitutioners eller folkeskolers kulturelle behov, hvad handler det så om? Svaret er enkelt: om børns kul-

tur! Kulturpolitik udspringer af børns kultur, kulturformidling bidrager til at berige og kvalificere den.

Kulturelle udtryksformer

Når børn fødes, omfattes de af sensitive erkendelsesveje. De oplever og kommunikerer med krop og med sanser. Fra første sekund tolker de egne følelser og giver dem udtryk i gestik, mimik, bevægelse og lyd – gråd, fægten og mishag, smil, pludren og fredfyldthed. Arbejdet med kulturelle udtryks- og kommunikationsformer er begyndt – for dem og for os. De tolker og udtrykker sig, vi tolker deres udtryk og griber spontant til det lager af grundlæggende kulturelle udtryksformer – kropslig nærhed, vuggen, gytgen og syngen, som kan tilfredsstille behovet, få gråden til at stilne og kvalificere nu'et. Det handler om at give nu'et mening og betydning og gøre det sjovt, givende, spændende og selvforglemmende. At være til og være sammen er den centrale drivkraft i børns kultur. Det sker ikke af sig selv. Det kræver et stadig udbygget lager af kulturelle formler, mønstre og udtryksformer, der kan omsættes – til gåder og vittigheder, til fortællinger og lege. Fra børn er helt små, arbejder de konstant og konsekvent på at udbygge og udvikle dette lager – fra det enkle til det komplicerede og kunstfærdige. De samler rim, remser, rytmer, bevægelser, fortælle- og legemønstre, medier og legeredskaber. De øver sig, henter viden, tager dem i brug sammen og hver for sig, improviserer, sætter dem i spil, prøver dem af hver dag. De gør det, fordi det er livsnødvendigt – det skaber muligheder for socialt samvær, der giver mening og betydning.

” Det handler om at give nu'et mening og betydning og gøre det sjovt, givende, spændende og selvfor-glemmende. At være til og være sammen er den centrale drivkraft i børns kultur.

Til gengæld står vi i dag med en langt lettere adgang til andre kulturelle udtrykslagre, som brugt med omtanke kan bidrage til at råde bod på de problemer, de moderne livsvilkår har skabt. Det være sig kunst, medier, biblioteker, kunstneriske og kulturhistoriske institutioner. At bidrage til udvikling og kvalificering af et moderne lager af kulturelle videns- og udtryksformer, der kan inspirere børn og som de selv kan omsætte i praksis i den aldersopdelte hverdag, kan ses som kulturpolitikens og kulturformidlingens centrale felt. Og det er en udfordring.

Ikke en leg

I formidlingssammenhænge er det lige nu 'god latin', at børn skal aktiveres.

- ◆ De skal kunne røre – ved genstande, billeder, instrumenter.
- ◆ De skal være en aktiv del af forestillingen, fortællingen, omvisningen og koncerten – selv fortælle, selv male billeder, selv spille med.
- ◆ De skal kunne bevæge sig – danse, hoppe, synge og gynges, mens det sker.

Det skal være 'sjovt' at være på museer, bibliotek, i teatret, til film, til dans og koncert. Der er imidlertid to hovedmisforståelser involveret. Den ene er, at det er børn selv, der skal skabe indholdet i formidlingen – give deres besyv med om billeder, bidrage til og måske endda selv skabe fortællingerne. Det er sympatisk, men det befordrer ikke muligheden for at møde de andre typer af udtryksformer og fortællinger, formidlingen skulle bidrage med. Den anden er, at børn ikke er i stand til at blive engageret, optaget og inspireret, med mindre de selv tager fysisk del i aktiviteterne. Det er også sympatisk. Men det holder ikke. Konsekvensen vil nemlig være, at en række professionelle kunstarter, der netop kan bidrage med moderne udtryksformer og tolkningsmønstre, bliver umuliggjort – f.eks. teater- og danseforestillinger, film og koncerter.

Nye formidlingsveje

I det 20. århundrede var det lettere at samle sig et lager. Der var ældre generationer, der fortalte, og der var flokke af børn i forskellige aldre, der kunne læres og hugges tricks fra. Til gengæld var adgangen både til medier, til kunst og andre former for kultur vanskeligere. I dag er det omvendt. Omgangen med bedsteforældregenerationer sker mest i festlige sammenhænge. Hverdagene præges af institutioner, der samler børn på samme alder – i daginstitutionernes stuer, skolernes klasser og fritidsinstitutionernes aktiviteter. Den kulturelle arv, der tidligere blev formidlet i hverdagen fra ældre generationer til yngre og fra større børn til mindre, har fået vanskelige vilkår.

Netop her kan den gamle definition af formidling fra 1923 hjælpe. Kulturformidling er ikke leg. Når formidlingen træder ind som mellemed mellem kunstneriske og kulturhistoriske oplevelser og børn med aldersbestemte kulturelle udtryksregistre, så er det ikke for at udnytte det register, børnene allerede har, men for at berige det og tilføje de muligheder, som børn i dag har svært ved at skaffe sig selv. Det stiller krav til institutioner og til formidlere. Det er dem, der skal gøre sig klart, hvornår formidling er helt unødvendig (Harry Potter er et godt eksempel). Det er dem, der skal gøre sig klart, hvad de og deres institutioner i netop denne kommune kan, og hvad de vil satse på at bidrage med ■

Musikken ind i børns hverdag

Fra musikalske byggesten til stort orkesterværk

Alle børn har brug for musik og brug for at synge. Og alle børn kan synge og spille – i mange forskellige tonearter. Derfor skal musikken ind i børns hverdag. Det var udgangspunktet for projektet *Skabelsen* på Borup Skole. Her arbejdede børn og voksne sammen i en uge om at komponere et orkesterværk sammen med musikeren Jakob Høgsbro, der var engageret via Huskunstnerordningen. Fra Borup Skole deltog fem klasser fra 3. og 4. årgang, klasselærere samt en enkelt musiklærer.

Målet var, at børnene skulle være med til at skabe et orkesterværk og derigennem få en kreativ og kunstnerisk fælles oplevelse. På fire dage lykkedes det at fremstille nogle musikalske byggesten, som blev samlet til et orkesterværk. En melodi, som alle kunne spille på blokfløjte, og som hver klasse skrev en tekst til. Et ostinatsammenspil med fuldt orkester, oplæsning, to-stemmig sang, et 10 mands trommehold, et 'New Orleans' band bestående af de ca. 20 elever, som i forvejen spillede i musikskolen, en professionel sopransax-solo samt en energifyldt diskodans.

Sammenspil mellem 110 børn kræver stor koncentration og timing. Der blev stillet store krav til eleverne, og der var store forventninger til, at de selvfølgelig kunne indfri kravene. Børnene blev hurtigt meget tændte. Det var 'rigtige' instrumenter, som mange af børnene kun kendte fra billeder eller TV. Nu stod de selv med dem

i hænderne og havde mulighed for at lære fra en tone helt op til fire-fem toner!

Børnene koblede ikke fra, men til. De glemte tiden og blev opslugt af fællesskabet og musikken. Det var uden rationale, uden sproglige og kulturelle begrænsninger. Alle var med – også dem, der til hverdag sidder yderst på bænken. Børnene viste, at alle kan noget, blot noget forskelligt. De fik hjælp til at finde deres styrker og kompetencer i respekt for deres eget personlige potentiale. Netop i de kunstneriske fag kan skabes der nye og andre muligheder. Projektet *Skabelsen* var ikke blot en event på Borup Skole, men et nødvendigt energitilskud til musikundervisningen og det musiske og det kreative.

Af Lisbeth Frostholm, musiklærer, Borup Skole

For yderligere information, kontakt Lisbeth Frostholm på lfrostholm@get2net.dk.

I Viborg Kommune har børnekulturarbejdet lange traditioner – med kulmination i 2002 i videns- og udviklingscenteret KulturPrinsen. Det nye byråd i den kommende storkommune vil fortsat satse på udvikling af børnekultur og det gode børneliv.

Børnekulturen som kommunalt satsningsområde

AF JOHANNES STENSGAARD,
BORGMESTER I VIBORG KOMMUNE

I Viborg Kommune, som i sin nye 'udgave' får godt 90.000 indbyggere, har det nye byråd valgt børnekulturen som et af seks særlige satsningsområder. Der er enighed om, at en af vore vigtigste politiske opgaver er at forholde os til vore børn: Hvordan vi opdrager og uddanner dem – og hvilke kulturelle ressourcer, vi giver dem. Vi har et medansvar for at sikre det gode børneliv, og det skal vi bl.a. gøre ved at skabe helhed og sammenhæng i det arbejde, der foregår med børn – på tværs af forvaltninger, institutioner og foreninger. Og her er børnekulturen et både vigtigt og velegnet tværgående element.

Identitet og selvværd

Som tidligere kulturudvalgsformand har jeg bevæget mig i kulturens og børnekulturens verden, og her har jeg med både hjernen og hjertet erfaret, hvor meget en rig og stærk børnekultur betyder for det gode børneliv – og dermed for det gode menneskeliv. Jeg ser det som en vigtig politisk opgave, at vi sammen med forældrene giver børnene gode muligheder for at udvikle sig til kreative, socialt velfungerende og selvstændige mennesker. I et stadigt mere teoretisk uddannelsessystem er det også værd at notere sig, at der ofte gemmer sig særlige musiske og kreative evner hos børn, som ikke er bogligt stærke.

Andre tider, nye måder

Børn i dag har en anden hverdag end den, vi havde for 50 år siden, hvor børn mødtes spontant efter skole og

organiserede deres egne lege uden for de voksnes rækkevidde. Børnene vidste at "mor var derhjemme", og den fysiske bevægelsesfrihed var stor. I dag har trafikken, intensiv arealanvendelse og "ingen-voksne-hjemme"-familierne betydet, at børns selvstændige udfoldelsesmuligheder er blevet begrænset. Børnenes hverdag er blevet tilpasset voksensamfundets effektive, travle hverdag. Det har ført til et næsten 100% voksenorganiseret børneliv, hvor vi passer så godt på dem, at vi har indskrænket deres bevægelses- og initiativfrihed.

Min tese – og vores tese i Viborg – er, at vi må tage konsekvensen af det, der er sket, og kompensere børns tab af de tidligere automatiske fysiske og de tidsmæssige frirum med en meget mere bevidst og organiseret indsats for at bevare og udvikle børns fantasi og kreative evner.

Børnekultur – en god gammel travet

Børnekulturarbejdet i Viborg Kommune har lange traditioner, og vi kan se tilbage på mange års tæt samarbejde med staten, de omliggende købstadskommuner og ikke mindst Viborg Amt. Det hele startede midt i 1980'erne med oprettelsen af et ungdomsråd, et børnekultursamarbejde og ansættelsen af en (børne-)fritidskonsulent.

I 1990 styrkede vi den politiske bevågenhed omkring kommunens kulturelle aktiviteter – ikke mindst børnekulturen – ved at oprette et særligt udvalg for kultur og fritid. Børnebiblioteket blev omdrejningspunkt for de børnekulturelle aktiviteter, og senere kom børnenes billedskole og en dramaskole til. Interessen for børnekul-

” Jeg ser det som en vigtig politisk opgave, at vi sammen med forældrene giver børnene gode muligheder for at udvikle sig til kreative, socialt velfungerende og selvstændige mennesker.

tur bredte sig som ringe i vandet i hele det midtjyske område. Det blev første gang manifesteret i stor skala, da de midt- og vestjyske købstæder under overskriften *Børn og Kultur 96* gjorde det københavnske kulturbyår til børnekulturens år i Midt- og Vestjylland.

Model på børnekulturområdet

I 1998 blev vores lille lokale kulturhaletudse til en Kulturfrø – det første modelkommuneprojekt for børnekultur på landsplan. Projektet løb over tre år, og det satte for alvor børn og unge på dagsordenen overalt i kommunen. Det var nemlig en afgørende del af projektet, at alle, som arbejder med børn og unge, skulle være aktive i projektet – på tværs af de skel, der er mellem forvaltninger og institutioner i et traditionelt kasseopdelt kommunalt system. Ikke mindst den del af Kulturfrø-projektet har sat varige spor og lever videre som en ny bevidsthed blandt politikere og medarbejdere i kommunen – og forhåbentlig også rundt omkring i landet.

Børnekultur og erhvervsliv

Børn er Danmarks ubetinget vigtigste råstof. Ved mere bevidst at dyrke og styrke børns initiativlyst, fantasi og kreative evner får vi ikke alene tilført livslang livskvalitet til den enkelte, vi får også udviklet de menneskelige egenskaber og færdigheder, som Danmark skal leve af i fremtiden. Denne erkendelse gav i 2002 Viborg Kommune og Viborg Amt mod til at kysse Kulturfrøen og som i alle gode eventyr: Ud sprang en KulturPrins!

KulturPrinsen, vores center for viden om og udvikling af børnekultur, blev etableret som selvejende institution med et fast tilskud på 2 mio. kr. årligt, ligeligt delt mellem amtet (staten fra 2007) og kommunen. Det har været af uvurderlig betydning, at vi har fået over 3 mio. kr. fra Kulturministeriets Provinspulje til en lang række forsøg på børnekulturområdet.

I bestyrelsen sidder bl.a. amtets og kommunens kulturudvalgsformænd, borgmesteren er formand, og erhvervslivet er repræsenteret ved direktøren fra en af byens store virksomheder. En række virksomhedsledere er tilknyttet som 'kulturpartnere', som interesserer sig mindst lige så meget for børns kreative evner som for antallet af motorveje.

Center for kreative kompetencer

KulturPrinsen har hjemme på den nedlagte Viborg Kaserne, og i det 22 ha store område udvikler der sig i disse år et center for kreative kompetencer, som allerede rummer følgende kulturaktiviteter ud over KulturPrinsen: Billedskolen for Børn, en kunstskele for unge, en tegneskele, Dramaskolen for Børn, Egnsteatret Carte Blanche, et Computer Clubhouse og et amatørteatercenter. Som inspirerende naboer og samarbejdspartnere har

KulturPrinsen bl.a. en kreativt baseret friskole, en børnehave med fokus på børns motorik, den nye MVU-tegnefilmuddannelse og rektoratet for CVU Midt/Vest. På vej er også en kollegieby, et uddannelsescampus for bl.a. pædagoger og tekstilhåndværkere – og kommunens nye rådhus.

Fremtid

Viborg-egnen har gennem de sidste 10 år været et af Danmarks stærkeste vækstområder. Jeg tror, at en af årsagerne er vores satsning på kvalitet og kreativitet. Så når mere end seks kommuner nu bliver til én, skal børnekulturen fortsat være et satsområde og – med formand for Børne- og Kulturchefforeningen Per Christensens ord – være en vigtig ingrediens i "den lim, som binder den nye storkommune sammen".

Vores mål er at gøre KulturPrinsen til et nationalt og internationalt videns-, udviklings- og formidlingscenter for børnekultur – med hele Viborg-egnen som et innovations- og testområde for udvikling af børnekultur og gode børneliv. Personligt drømmer jeg om, at Viborg-egnen bliver så spændende som eksperimentarium for børnekultur, at interesserede fra hele verden om nogle år valfarter til Viborg, ligesom vi i dag i pædagogisk sammenhæng valfarter til Reggio Emilia i Norditalien. Jeg håber, at vi kan bidrage til, at endnu flere vil tilslutte sig det nødvendige og glade råb: FANTASIEN LÆNGE LEVE! ■

” Børn er Danmarks ubetinget vigtigste råstof. Ved mere bevidst at dyrke og styrke børns initiativlyst, fantasi og kreative evner får vi ikke alene tilført livslang livskvalitet til den enkelte, vi får også udviklet de menneskelige egenskaber og færdigheder, som Danmark skal leve af i fremtiden.

Events eller politik?

Børnekulturen i Nordjylland

Hvad kom først og hvad er vigtigst: hønen eller ægget? Dette klassiske dilemma kan overføres til børnekulturen, hvor spørgsmålet lyder: hvad er væsentligst – de store professionelle events for tusindvis af børn eller den langsigtede børnekultur-politik? Svaret er helt klart: begge dele! Når stat, kommune eller institution vil arbejde med børnekulturen skal events og politik prioriteres lige højt.

I Nordjylland har vi i mange år satset stort på udvikling af børnekulturen i alle dens facetter, det vil sige både kultur *for*, *med* og *af* børn. Den professionelle kultur præsenteres f.eks. gennem en række veludviklede regionale ordninger som f.eks. "En hel kunstner til kvart pris", der både rummer kunstner-katalog og økonomisk støtte.

Kultur *for* og *med* børn er senest gennemført i sommeren 2006 med *Ali Baba's Karavane*, hvor 40.000 nordjyske børn har deltaget i et eventyrligt totalteater med musik, fortælling, dans og skuespil, udført af professionelle kunstnere og engagerede børn – samt et par rigtige levende kameler.

Men denne mega-event til ca. 2,5 mio. kr. må ikke stå alene, men følges op af lokalpolitiske debatter om børnekulturens betydning i både mikro- og makro-perspektiv. Det vil sige for barnet selv og for det omkringværende samfund, såvel i det offentlige rum som inden for erhvervslivet, hvor der er stigende behov for selvstændige og kreative medarbejdere.

Den store event skaber opmærksomhed og her-og-nu-glæde, men den langsigtede forankring og det løbende kvalitetsløft sker gennem politisk modning og udformning af børnekulturpolitikker. Derfor skal events og politikker – nogle steder kaldet projekter og virksomhedsplaner – gå hånd i hånd.

Af Lars Stentoft, kulturetchef i Aalborg

For yderligere information, kontakt Lars Stentoft på 99 31 41 50 / lst-kultur@aalborg.dk.

*Kulturpolitik tager alt for ofte afsæt i ting, der kan måles og vejes
– ikke i den æstetiske oplevelse og erfaring, som er vigtige råstoffer for
leg, udforskning, personlig inspiration og socialt samvær.*

Børnekulturens nødvendighed og oplevelsens betydning

AF DORTE SKOT-HANSEN, LEDER,
CENTER FOR KULTURPOLITISKE STUDIER

Børnekulturens nødvendighed er blevet påvist i utallige sammenhænge, og med Beth Junckers disputats om *Det æstetiskes betydning i børns kultur* får vi nu en dybtgående argumentation for, at børn selv har kultur, men samtidig har brug for professionel kultur og kunst som et råstof for styrkelse af kreativitet og fantasi. Når man taler om børnekulturens nødvendighed i denne forstand, bliver børnekultur set som en livsnødvendighed, der udspringer af et helt alment menneskeligt behov. Det vil jeg vende tilbage til.

Men børnekulturpolitik – og kulturpolitik i det hele taget – ses samtidig i dag som en nødvendighed på en helt anden måde. Kultur er blevet et nyt mantra for udviklingen af byer og kommuner. Hvor kulturpolitikken før kun drejede sig om en lille, relativt lukket sektor, ses der nu tendenser til, at kultur og kunst inddrages i andre sektorer samtidig med, at grænserne mellem kultur og byplanlægning, erhvervsliv og det sociale område nedbrydes. Kulturen har i dag fået en vigtigere rolle i byer og kommuners positionering. En tendens, der sandsynligvis vil tage til i de nye storkommuner. De fire rationaler i modellen på side 28 lever i princippet ved siden af hinanden – med mere eller mindre vægt – i den lokale kulturpolitik i dag.

Oplysning

Hele den offentlige kulturpolitik har rødder tilbage til oplysningstiden. Oplysning og dannelse skulle styrke

den demokratiske proces, og det kunne kendskabet til kunst, kultur og kulturarv – eller med andre ord den nationale enhedskultur – hjælpe os med. Kom den 'gode' kultur ud til hele befolkningen, ville den langsomt fortrænge den 'dårlige kultur' (den kommercielle eller 'lave kultur'), og vi ville alle blive oplyste, dannede borgere. Kunsten og danneskulturens budskab blev betragtet som et almengyldigt budskab til hele befolkningen.

Her ligger også hovedrationalet for formidlingen af kultur til børn: Kunst og kultur er godt for børn! De skal kende deres kulturelle rødder og have kulturel kapital, dvs. have del i den 'kulturelle kanon' i mere eller mindre formel forstand. Derfor har vi børnebiblioteker, musik- og billedskoler, skoletjenester på museer, børnehavekonserter, Dans i skolen, Læselyst-kampagner og meget mere, som tilrettelægger og formidler kultur for børn. Denne tænkning ser børn som *becomings* – dvs. som væsner, der skal dannes og uddannes – og kunst og kultur bliver på denne måde set som en nødvendighed, hvis vi skal få fornuftige og dannede væsner ud af de ubefæstede sjæle. Kulturfeltet bliver kort sagt et opdragelsesfelt frem for et oplevelsesfelt.

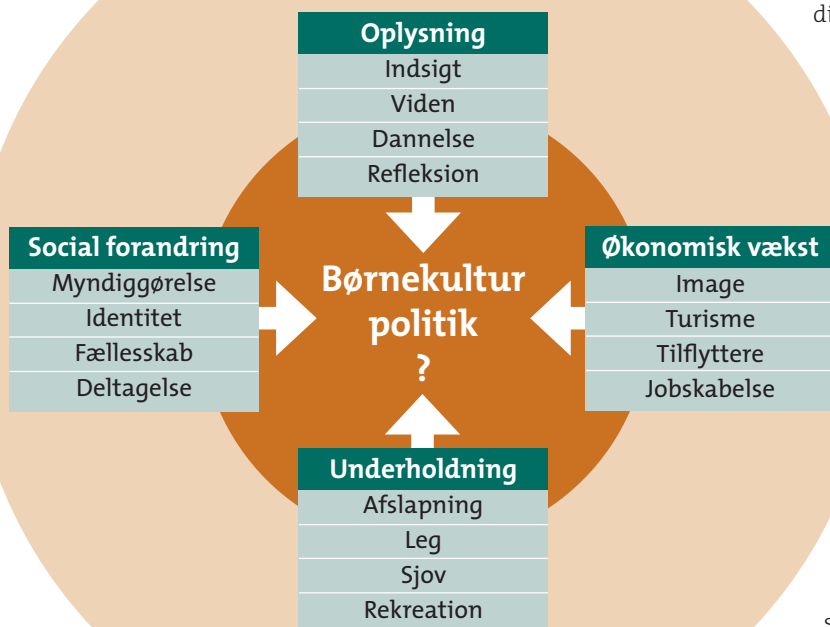
Social forandring

Tendensen til at kæde kultur og socialpolitik sammen ses i Danmark såvel som i det øvrige Europa. Det handler om at bruge kulturen til at myndiggøre borgere, især dem, som af den ene eller anden grund er lukket ude af fællesskabet. Det være sig unge på daghøjskole à la 'Kys din indre tiger', men også projekter, der forsøger at styrke den sociale kapital omkring oprettelse af lokale

” Den æstetiske oplevelse tager sit udgangspunkt i synet på kunsten som en form for udforskning, der er dybt menneskelig og meningsfuld, og som findes hos alle børn og voksne, ikke kun hos de få talenter.

Fire rationaler for kulturpolitik

byerne slås om at blive synlige gennem iscenesættelse, place-marketing og city-branding. Samtidig bliver det sværere at stå sig i konkurrencen, og det kan være vanskeligt at finde nye alternativer til kulturhuse i ombyggede fabriksbygninger og smukke musikfestivaler.

Her kan prioriteringen af børnekulturen blive et problem, for generelt er børnekulturen ikke særlig synlig udadtil, og det er ikke børnebiblioteket og musikskolen, der sælger kommunen. Kan man overhovedet brande en kommune ved hjælp af børnekultur? Når projektet *Den 7. himmel*, børnelitteraturens svar på Eksperimentarium, efter mere end 10 års turnéliv har fået fast adresse i en tidligere industrihal i Køge, så kan det måske ses som slags branding af Køge som børnefiktionens by. Og når Viborg har skærpet den børnekulturelle profil med KulturPrinsen, et eksperimenterende udviklingscenter for kultur med børn og unge, så er det samtidig med til at give byen et cutting-edge image som et sted, der arbejder med børn, kunst og interaktivitet på et højt kvalificeret plan.

mødesteder eller medier, der skal styrke sammenhold eller lokal identitet. Disse typer projekter hænger sammen med strategien om *kulturelt demokrati* fra 70'erne, hvor kultur skulle bruges til bekræftelse af gruppers identitet og egenværd.

Kulturprojekter for børn bliver ofte til med rationaler, som drejer sig om udvikling af social kapital eller styrkelse af sociale kompetencer, medborgerskab eller kammeratskab. Det kan være projekter à la 'Kattejammer-rock', der samler børn på Vesterbro, eller kulturprojekter, der henvender sig specielt til indvandrerbørn. Kultur og kunst bliver så at sige det kit, der skal skabe sammenhængskraft i et fragmenteret og atomiseret samfund.

Økonomisk vækst

Image er et begreb, som blev indoptaget i det kulturpolitiske sprog i senfirserne. Nu skulle kulturen bruges som løftestang for økonomisk udvikling og for synliggørelse af kommuner. Når man investerede i kultur, var det ikke kun et spørgsmål om at glæde byens egne indbyggere, men i høj grad om at sætte byen på det kulturelle landkort og derved tiltrække turister, tilflyttere og erhvervsliv. Problemet er bare, at alle kommuner nu konkurrerer med hinanden. I dag bliver byer i stigende grad planlagte og designede til at påvirke os på bestemte måder, og

En anden udviklingslinie er de nye partnerskaber mellem kultur og erhverv. Man kan selvfølgelig diskutere – og det bliver det også – om der overhovedet skal være et samarbejde mellem kultur og erhvervsliv. Begreberne *kreative alliancer* og *kulturpartnere* er nok kommet for at blive; men skal børnekulturen også samarbejde med erhvervslivet, eller er det 'farlige forbindelser'? En måde at gribe det an på er den kulturpartnertaftale, KulturPrinsen har indgået med en række virksomhedsledere i Viborg. Det drejer sig om at etablere et fælles samtaleforum og videreudvikle de fælles interesser med hensyn til at bevare og styrke børn og unges kreative og innovative evner. Thomas Pedersen, direktør i KPF Arkitekter A/S er en af dem, og han udtaler: "Ved at styrke børns kreative sider inspireres og udvikles fremtidens innovative frontløbere, som skal udvikle samfundet for de næste generationer. At investere i børnekultur er en investering i fremtiden".

Underholdning

Folk strømmer til underholdning med deres børn: På Bakken, i Tivoli, til cirkus og ikke mindst i BonBon-Land. Børnene elsker det, og alle er glade. Underholdningselementet har længe været underkendt i den 'officielle' børnekultur, som har haft som mål at lægge afstand til underholdningsindustriens fordommende indflydelse.

I kulturpolitikken må lyst og leg kun ses som en motivationsfaktor, og derfor måtte det ikke være for sjovt eller underholdende. Men en undersøgelse af Egmont Fondens forsøg med Egmontpasset, der handlede om de 9-12 åriges møde med museer, viste, at det faktisk kun fungerede, hvis børnene syntes det var 'sjovt' og underholdende. Børnene selv syntes kun, det var godt, hvis det var sjovt, morsomt, spændende og gysende. Når det ikke var det, var det 'kedeligt', for som de sagde: "Hallo, det er for børn, ikke for pensionister!"

Den æstetiske oplevelse som omdrejningspunkt

De fire opstillede rationaler er i og for sig instrumentelle, dvs. de fungerer som midler frem for mål i sig selv. De handler dybest set alle om, hvad kultur *gør* for det enkelte individ og for (lokal)samfundet, frem for hvad det *betyder*. Frem for at se på kultur og kunst som et middel, der gør os til 'bedre' mennesker, rigere skatteborgere, mere aktive medborgere eller mere afstressede fritidsbrugere, kan det ses som noget, der er værdifuldt *i sig selv* på grund af den æstetiske oplevelse, den giver os, dvs. som noget, der kan give vores liv dybde og intensitet. Det er det femte rationale – *Æstetisk oplevelse og erfaring* – og det bygger på en ekspressiv logik frem for en instrumentel.

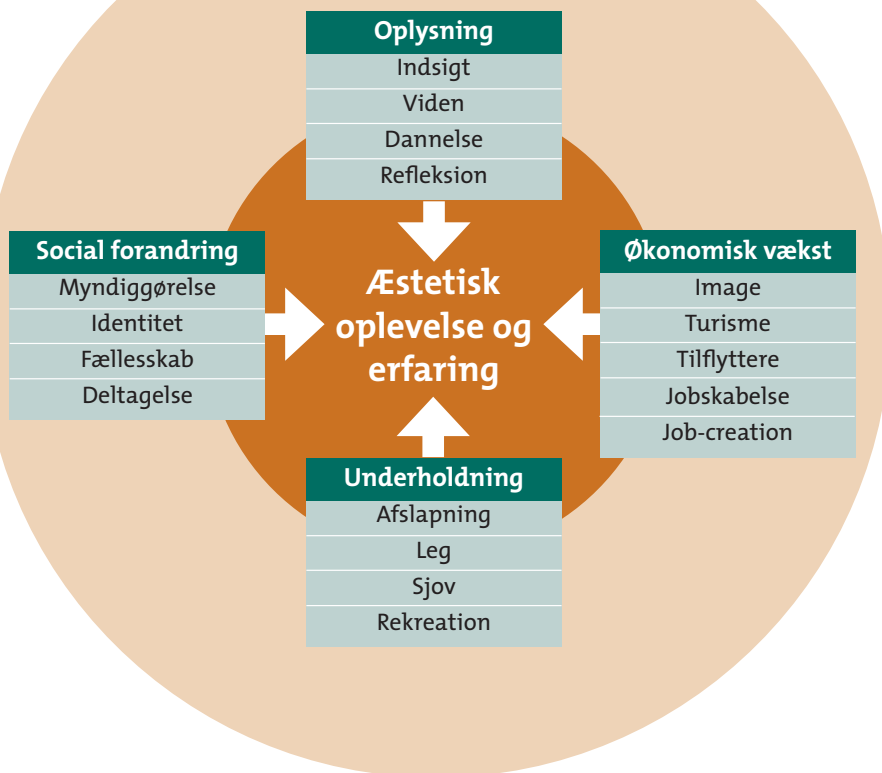
Den æstetiske oplevelse er en helt basal menneskelig impuls, og den kan udfolde sig på mange planer, både i hverdagslivet og i kunsten. Den æstetiske oplevelse kan vi få, når vi synger i badet, passer vores have eller danser linedanse. Det kalder man ofte *det brede kulturbegreb*. Kunsten – eller det man kalder *det snævre kulturbegreb* – er blot en mere intens, meningsfyldt, destilleret og ofte bærbar version af den æstetiske oplevelse. Eller med andre ord en mere kompleks form.

Frem for at tale om det snævre eller det brede kulturbegreb kan man i stedet tale om den *æstetiske oplevelse og erfaring* som indgang til børnene i de mange forskellige sammenhænge, de bevæger sig i til hverdag. Den æstetiske oplevelse tager sit udgangspunkt i synet på kunsten som en form for udforskning, der er dybt menneskelig og meningsfuld, og som findes hos alle børn og voksne, ikke kun hos de få talenter. Samtidig kan man finde den æstetiske oplevelse i mange andre sammenhænge end i de traditionelle børnekulturelle områder som billedkunst, teater, musik, litteratur og film. Den findes på tværs af det fine og det folkelige, det kunstneriske og det kommercielle. Den findes også som den æstetiske dimension af rap og breakdance, i nye sammensmeltede multimedier, i spil og på nettet.

” Frem for at fokusere på, om investeringerne i kulturen har en effekt, der kan måles og evalueres, skal kulturpolitikken i langt højere grad fokusere på, at borgerne – og det vil her sige børnene – har adgang til rige, komplekse og mangfoldige æstetiske oplevelser.

Et ekspressivt rationale for børnekulturpolitik

Og hvad med kulturarven – er den også en æstetisk oplevelse? Ja, hvis man vælger at lægge vægt på det fortællende aspekt – på oplevelse og erfaring frem for pædagogiserende indlæring. I KulturPrinsens projekt om nye formidlingsformer arbejder museumsfolk sammen med bl.a. teaterfolk om det, de kalder *udstillings-scenestættelse*. Hovedvægten lægges på den sanselige oplevelse, hvor ”udstillingslokalerne forvandles til spændende stemningsfyldte rum med sanselige input, hvor børnene indbydes til at gå på opdagelse, til at nyde og gyse, overraskes og fordybe sig”.

Men spørgsmålet er, om der er en reel modsætning mellem det følelsesmæssige engagement og oplysning? Jo, hvis man taler om oplysning i den traditionelle forstand, hvor børn skal indføres i dannelseskulturens univers. Eller som Beth Juncker udtrykker det: Vægter børnenes formelle kompetencer, der skal udvikle deres logisk-begrebslige, kognitive kompetencer ved at styrke deres almene viden og dannelse. Men ikke, hvis man ser dannelse som selvdannelse, der respekter børn som *beings*, ikke kun *becomings*, og lægger vægt på at bidrage til børnenes egne erkendelsesprocesser gennem sensitiv kognition. Her bliver kunst og kultur råstof og redskab for udforskning, leg, personlig inspiration og socialt samvær, og kunst ses som æstetisk oplevelse og erkendelse.

Børnekulturen som en fødekæde

Helt overordnet er det min holdning, at kulturpolitikken, både for voksne og for børn, i al for høj grad har været instrumentel. Frem for at fokusere på, om investeringerne i kulturen har en effekt, der kan måles og evalueres, skal kulturpolitikken i langt højere grad fokusere på, at borgerne – og det vil her sige børnene – har adgang til rige, komplekse og mangfoldige æstetiske oplevelser. Jeg mener derfor, det er vigtigt, at børnekulturfeltet ses som hele fødekæden for, med og af børn med æstetisk oplevelse og erfaring, der giver mening her og nu, som det overordnede rationale.

Børnekulturfeltet kan derfor defineres som den professionelle kunst og kultur *for* børn, og de æstetiske processer, hvor det handler om kultur *med* børn, sådan at den æstetiske dimension bliver berøringsfladen på tværs af sektorer og institutioner. I mødet med den professionelle kultur styrkes børnenes egen kultur – kultur *af* børn. På denne måde kan ringen sluttet, og kunst og kultur bliver ikke et reservat, men et aspekt af alle børns hverdagsmiljøer. Vedligeholdelsen af denne fødekæde kræver et intensivt samarbejde lokalt og nationalt, på tværs af sektorer og med strategiske alliancer, både i det organiserede og ikke-organiserede kulturliv. Det er det, kulturpolitik dybest set handler om ■

Børnekultur leveret til døren

Kulturbussen i Roskilde

Kulturbussen er et rullende børnekulturhus, der sikrer, at alle børn i Ny Roskilde Kommune kan få kulturoplevelser af højeste kvalitet – uanset hvor de bor og opholder sig i det daglige. Med sine mobile tilbud overskrider den de gamle kommunegrænser og styrker kulturlivet i de nære lokalsamfund.

Brugerne af *Kulturbussen* er bl.a. skoler, daginstitutioner, klubber, idrætsforeninger, biblioteker og boligforeninger. Bussen er indrettet, så den både kan fungere som scene, workshop, fortællerum og billedkunstværksted – alt efter brugernes ønsker. Fokus er især på kulturtilbud, der forholder sig til aktiviteter i hverdagen, f.eks.:

- ◆ Kunstnere, hvis workshops og optræden understøtter undervisningen i dansk, musik, religion, historie mv.
- ◆ Kunstnere, der arbejder ud fra daginstitutionernes nye læreplaner.
- ◆ Kunstnere, der understøtter mindre bibliotekers ønsker om at præsentere nyskabende og anderledes tilbud til deres brugere.

Kulturbussen opstilles ved institutionen i en periode fra et par dage og op til en uge, mens kunstneren/kunstnerne laver aktiviteter i bussen og/eller i institutionen. *Kulturbussen* har tilknyttet både lokale og landskendte kunstnere inden for dans, musik, fortælling, drama og billedkunst, som alle præsenteres i et katalog og på hjemmesiden. Derudover er den et fast indslag på lokale festivaler, f.eks. Roskildenatten og Roskilde Festival.

Kulturbussen blev igangsat i 2004, da Kulturfædelingen i Roskilde Kommune købte Hvalsøs gamle bogbus. Den blev indrettet med et fleksibelt værksted indvendig og dekoreret med flotte guldfigurer udvendig. Det flotte ydre tiltrækker altid opmærksomhed og signalerer, at "nu skal der ske noget anderledes!". I skoleåret 2005/2006 har den kørt næsten hver eneste uge, og institutionerne er glade for, at tilbuddet "leveres til døren".

Kulturbussens aktiviteter koordineres af børnekulturkonsulenten og en kulturmedarbejder i samarbejde med Roskilde Bibliotek. *Kulturbussen* er del af kommunens *Handleplan for Børnekultur*.

Af Peter Høybye, børnekulturkonsulent i Roskilde

For yderligere information om *Kulturbussen* se under www.roskilde.kom.dk eller kontakt Peter Høybye på tlf. 46 31 40 31 / peterhg@roskildekom.dk.

Er børn så anderledes end voksne, at kultur skal formidles på en særlig måde? Skal kultur overhovedet formidles – og i så fald hvorfor og hvordan?

Når små børn møder kultur

AF PERNILLE HVIID, CAND.PSYCH., PH.D.

Kultur er en livsnødvendighed som menneskebarn. Men hvilken kulturformidling er der i dette tilfælde tale om? At lære at holde på en ske eller binde et snørebånd er ikke blot en finmotorisk færdighed, men også formidling af kultur, uden hvilken børn vil være ganske dårligt stillet. Familier og folk på gaden formidler kultur i deres gøren og laden, børn formidler kultur til hinanden, og pædagoger og andre professionelle voksne omkring børnene gør det også. Det er den tilrettelagte kultur, jeg i det følgende vil beskæftige mig med. Den kultur, nogen har iscenesat med henblik på, at andre skal kunne få erfaringer og oplevelser af at deltage i den.

Ligheder og forskelle

Som udgangspunkt betragter jeg børn som unge *med-mennesker*, og som sådan er lighederne, eller det de har fælles med os, større end forskellene. Det gør, at vi så ofte kan dele oplevelser, når kultur formidles til os. Vi sukker frydefuldt sammen over farvestrålende springvand og fyrværkeri, danser sammen til dejlig musik, gisper i fællesskab over enorme statuer etc. Dette sagt blot for at understrege, at vi vældig ofte deler kulturelle oplevelser, og at disse bringer os mennesker tættere på hinanden. Det vil være synd og skam, hvis den tilrettelagte kulturformidling overser dette grundlæggende forhold eller undlader at tænke i videreudvikling af disse baner.

Men der er også tale om forskelle mellem børn og voksne. Hvordan de forskelle skal forstås, er igen et kulturelt spørgsmål. I vores kulturkreds vil forskellene ofte omta-

les som *deres mangler*. Børn ses som endnu ikke så fuldt udviklede, som voksne. Det er til gengæld langt sværere at forestille sig, at forskellene mellem os og dem repræsenterer noget, vi har mistet, fordi vi ikke er børn længere, og at der således også er tale om noget, *vi mangler*.

Forståelsen af forskelle er langt fra 'naturlige', men derimod kulturelt rodfæstede. I kulturformidlingsøjemed vil det være en fordel at forholde sig bevidst til dette børne/voksen-syn og tage stilling til, om kulturformidlingen skal rette sig mod 'små mangelfulde voksne' eller til børn, der kan noget, voksne ikke længere har særlig nemt ved. Forestiller vi os, at børns 'friskere' syn også kan lære os voksne noget, bør det overvejes, hvordan vi kan drage nytte af det.

Den menneskelige udviklingsproces

Hvad er hensigten med at formidle kultur? Vi antager, formoder jeg, at kulturelle erfaringer er en berigelse i menneskelivet – for barnets videre udvikling og dermed også for samfundet, her og nu og på længere sigt. En udviklingspsykolog vil antage, at mangfoldighed både er en kulturel og personlig styrke. Når mennesker har rige oplevelser, er der mange strenge, personligheden kan spille på. Mange koblingspunkter, mange kombinationsmuligheder, der kan give anledning til nyheder, dvs. udvikling. Derfor skal menneskebarnet fornøjes, forundres, forarges, forskrækkes, fascineres og således dannes som et rigt menneske. Der er selvfølgelig grænser for, hvor meget barnet kan rumme, før mangfoldighed bliver til forvirring og kaos. De grænser kan ikke sættes på én gang og for alle. Voksne ved, at de kan blive

” Vi sukker frydefuldt sammen over farvestrålende springvand og fyrværkeri, danser sammen til dejlig musik, gisper i fællesskab over enorme statuer etc. Dette sagt blot for at understrege, at vi vældig ofte deler kulturelle oplevelser, og at disse bringer os mennesker tættere på hinanden.

” Hvem er værd at blive ligesom, når man er en dreng på 5 år? Visse voksne, javist, hvis de er dygtige og flinke, men især de andre drenge på 8, 10 og 15 år. Deltagelseslyst smitter socialt. Derfor anbefaler jeg, at de kulturelle arrangører tænker de sociale handlemuligheder godt igennem.

‘mætte af indtryk’ og skal have tid til at ‘fordøje’. Derfor skal store indtryk have fred til at kunne nydes, uden at blive overdænget med nye indtryk, for en tid. Og de skal også gives retning. Voksne vælger deres kunstudstillinger, deres koncerter. Nogen gange læser de nye bøger, andre gange nyder de gen-læsning af gamle. Således også med børn.

Mennesker disponerer deres deltagelse ud fra de givne muligheder og ud fra deres engagement. Børn danner smag. Lære- og udviklingsprocesser vedrører generelt tilegnelse af kultur, og de læreprocesser, der giver de højeste karakterer i skolen, er dem, hvor eleven selv træffer valg blandt flere og skaber nye kulturelle betydninger, på grundlag af de kendte. Således kan udviklingsorienteret kulturformidling til børn ikke fungere uden en løbende dialog med børn, der oplever, bruger og skaber kultur.

Formidling til små børn

Hvilke formidlingsgenrer er særligt velegnede til de mindste? Små børn har lige så mange tilegnelsesstrategier som voksne (bortset fra, at de ikke kan læse, og deres voksne sjældent gør det for dem, når de er på museum), men generelt tror jeg, de gribes lettere i situationer, hvor de kan *deltage*. Små børn tænker generelt mere lokalt og mere konkret, end voksne gør. Derfor er den rene forestilling (abstraktionen) vanskelig at skabe eller bearbejde for de yngste børn. Højtlyste historier er yndede, men de *dramatiserede historier* og de historier, børn selv agerer i, er gribende. *Leg* er et fortrinligt medium til at forbinde handling og følelse, konkrete artefakter, engagement og fantasi til historier med kulturelle betydninger. Børn leger med virkeligheden og skaber nye virkeligheder i kraft af deres leg. En kultur,

der præsenteres scenarisk, kan bruges og leges med og vil både blive lært og fornyet af børn. Praktisk deltagelse er generelt en god strategi til at undersøge og eksperimentere, opleve og lære. Børn vil ‘prøve’ og ‘røre’ og ‘gøre’ og se effekter af det.

Erfaringer skabes sjældent individuelt. Børn konkurrerer og samarbejder med andre jævnaldrende børn. Kulturelle rum, der giver plads og opfordrer til samarbejde og konkurrence, vil kunne bruges socialt, og engagementet i aktiviteten vil formodentlig vokse proportionalt med det sociale livs styrke. Børn vil også læres op og imitere dem, der er bedre og værd at blive ligesom. Det sidste er vigtigt og kan ikke afgøres alene af voksne. Hvem er værd at blive ligesom, når man er en dreng på 5 år? Visse voksne, javist, hvis de er dygtige og flinke, men især de andre drenge på 8, 10 og 15 år. Deltagelseslyst smitter socialt. Derfor anbefaler jeg, at de kulturelle arrangører tænker de sociale handlemuligheder godt igennem. Kan børn lave noget sammen? Hvem skal formidle til hvem? En social organisering, hvor de større børn lærer de mindre at bruge stedet, er én mulighed – til gavn for begge parter.

Kultur – til hverdag eller fest?

Danmark har en verdensrekord i offentlig dagpasning for børn. Små børn er i børnehaver, som – senest i forbindelse med de pædagogiske læreplaner – har forpligtet sig til både at formidle og skabe kultur sammen med børnene. Et vigtigt spørgsmål til de nye kommuner er derfor: skal børn ‘ud af huset’ for at få nye kulturelle oplevelser, eller vælger kommunerne at samarbejde med børneinstitutionerne og udvikle og berige kulturen dér, hvor børnene lever deres hverdagsliv? ■

KulturPuf for mindre børn

Et toårigt kulturtilegnelsesprojekt i Møn Kommune

I Møn Kommune arbejder man aktivt for at gøre kunst og kultur til naturlig del af børns tankegods. Fremgangsmåden er kulturprojektet *KulturPuf* under Møn Bibliotek, der giver Møn Kommunes 3-6 årige børnehavebørn mulighed for et koncentreret møde med fire kunstarter: Musik og bevægelse, Eventyrkuffert, Billedkunst samt Teater og fortælling.

Henover en periode på 1V år får alle kommunens børnehavebørn en intensiv kulturel påvirkning. Hver børnehave får et modul inden for hvert område. Modulet varer i alt 20 timer, fordelt over to uger. Heraf er de 16 timer tilegnet tiden med børnene, mens de resterende fire timer bruges på at give de involverede pædagoger indføring i teori og teknik samt afsluttende dokumentation.

For at kunne opnå høj kvalitet i alle tilbud er der ansat seks kompetente 'KulturPuffere' til hver deres puf-område samt en koordinator, som styrer tidsplanerne og har den primære kontakt med institutionerne. Koordinatoren har tæt kontakt til biblioteket og til Børn & unge-forvaltningens kontaktperson til projektet. Denne arbejdsgruppe har været af uvurderlig betydning for projektkvaliteten, idet alle usikkerhedsmomenter mellem bibliotek, puffere og forvaltning løbende er afklaret og ofte har været berigende for projektindholdet og forankringen blandt daginstitutionernes ledere og personale.

Jo længere tid den intensive kulturpåvirkning af både børn og voksne varer, jo tættere kommer vi på det egentlige mål. Der er mange voksne at påvirke: ansatte og ledere, forvalt-

ning og forældre; men på nuværende tidspunkt tyder *KulturPuf* på at være en enkel og frugtbar vej at gå for at sikre større sammenhæng i børnenes liv og give dem gode livsredskaber.

Det er hensigten at afslutte *KulturPuf* med at beskrive en model, som andre vil kunne arbejde efter. Projektet har allerede gjort børnehaver i andre kommuner er interesserede, dagplejen ønsker også at være med, og skoler og SFO er nu i gang med at videreudvikle projektet til indskoling. Opskriften på et godt resultat er simpel: Talentfulde 'puffere', der er gode til formidling, en koordinator og kvalificeret kontakt til Børn & unge-forvaltningen – samt selvfølgelig et brændende engagement!

KulturPuf er støttet af Biblioteksstyrelsens Udviklingspulje samt Møn Kommune.

Af Marianne Hiort-Lorenzen,
bibliotekschef og kulturkonsulent

For yderligere oplysninger om *KulturPuf*, se www.kulturpuf.dk eller kontakt Marianne Hiort-Lorenzen på tlf. 55 81 44 43 / mhl@moenbib.dk.

Den bedste strategi til at få fagligt stærke skoleelever er at styrke og kvalitetssikre de kunstneriske fag. Men i dag får det kunstneriske og kreative indhold i undervisningen i alt for høj grad lov til at sejle sin egen sø. Det er konklusionen i en rapport til Kunstrådet, som undervisningsministeren nu vil følge op på.

Skole, børn og kreative kompetencer

AF LARS LIEBST, DIREKTØR OG FORMAND FOR KUNSTRÅDET

Vi har været igennem en periode, hvor de kreative fag i skolen har været under pres. Ikke mindst de dårlige karakterer i den verdensomspændende PISA-undersøgelse af skolebørns faglige niveau har givet en markant reaktion. Der har været et generelt krav om, at man nu må stramme op og fokusere mere koncentreret på det væsentligste element i folkeskolen – de boglige fag.

Reaktionen er forståelig, men forkert. Faktum er, at en af de bedste nøgler til at forstå det boglige stof er de kreative processer i de kunstneriske fag. Det viser de tørre tal og fakta i en ny UNESCO-undersøgelse af PISA-landene, *The Wow Factor*, som den australske professor Anne Bamford fra Wimbledon School of Art står bag. Det kommer bl.a. til udtryk på den måde, at flere af landene på PISAs top 10 liste også ligger på top 10 listen, når vi kigger på kunstens placering i undervisningen. Det gælder f.eks. Colombia, Canada, Finland og Storbritannien.

Danmark under lup

Det undrer mange, at Danmark får så dårlig en placering i PISA-undersøgelsen. Derfor bad Kunstrådet sidste år Anne Bamford om at se den danske folkeskole efter i sømmene. Og i samarbejde med professor Matt Qvortrup fra The Robert Gordon University har hun skrevet en rapport til os med titlen *The ildsjæl in the Classroom*.

Særligt to af hendes anmærkninger om den danske folkeskoles håndtering af de kreative fag kaster nyt lys på gåden om Danmarks dårlige PISA-placering. For det før-

ste er den bedste strategi til at få fagligt stærkere elever ikke at nedtone de kreative fag, men derimod at styrke dem og kvalitetssikre dem på et helt andet niveau, end det er tilfældet i dag. For det andet er vi nødt til at stramme gevaldigt op for at sikre kvaliteten i de kreative fag. I fremtidens globaliserede samfund får man brug for lige præcis de evner, der opstår i et tæt samspil mellem det boglige og det kreative. Og det er dem, vores børn skal lære i skolen i dag.

Om 10 år er det vigtigere at kunne fortolke, omdanne, skabe og bruge mange forskellige kommunikationsmetoder end at kunne modtage faktuel viden. Det er vigtigere at kunne vurdere kritisk end at kunne efterligne, og vigtigt både at kunne samarbejde og konkurrere. Den kreative tankegang er nøglen til disse færdigheder. Derfor er det vigtigt, at vi lader eleverne arbejde med kunstneriske og kreative processer og undervisningsmetoder – også i de boglige fag. Men i dag får det kunstneriske og kreative indhold i undervisningen i alt for høj grad lov til at sejle sin egen sø, alt efter hvordan og hvor meget de kreative vinde blæser ude på den enkelte skole. Det er i korte træk Anne Bamfords diagnose. Vi må derfor se i øjnene, at vi må stille fastere krav til de kreative fag, hvis vi vil fremtidssikre de danske elevers kompetencer – i form af kvalitetsmål og systematisk evaluering af undervisningsforløbet.

Det danske potentiale

Vi bruger i stor udstrækning sang, musik, billedkunst, dans og drama, når vi skal lære de små børn at tale, gå og lege. Og indtil sjette klasse er musik og billedkunst

” Siden 2004 har Kunstrådet øget støtten til kunstneriske aktiviteter i skolen med 14 mio. kr. Blandt andet til Huskunstnerordningen, hvor skolen lønner en kunstner for at deltage i undervisningen. Og det virker!

obligatoriske fag. Derefter er det generelt op til den enkelte lærer, om eleverne fortsat bliver stimuleret kreativt som en del af undervisningen. Det er paradoksalt, da det jo netop kun er de ældste elever, der har nået et udviklingsstrin, hvor de er i stand til at reflektere kritisk over kunsten.

Som Anne Bamford påpeger, har det danske undervisningssystem allerede de forudsætninger, der skal til, for at skabe gode rammer om de kreative læreprocesser. Både når vi ser på arbejdstid og fysiske rammer, er vi bedre stillet end de fleste lande. Lærerne kommer imidlertid til kort, fordi de mangler konkrete strategier til at udvikle de kreative læreprocesser, og fordi den faglige efteruddannelse halter bagud. Bedre efteruddannelsesmuligheder i kreative fag er nødvendige, hvis lærerne skal kvalificeres til de nye opgaver.

Kunstrådet bakker op

Når vi diskuterer kvalitet, er det særligt vigtigt at være opmærksom på, at inden for de kreative fag er dårlig undervisning værre end ingen undervisning. Det er en af de lidt overraskende konklusioner i UNESCO-rapporten. Får eleverne dårlige oplevelser med kreative læreprocesser, blokerer de over for dem og bliver mere negative over for undervisningen generelt.

I Kunstrådet er vi især opmærksomme på behovet for, at skolerne går i samarbejde med professionelle kunstnere, når de kreative elementer i undervisningen skal have en saltvandsindsprøjtning. Og i den forbindelse mærker vi heldigvis tydeligt en stor interesse for at inddrage mere kunst i undervisningen ude i skolerne, kommunerne, regionerne og ikke mindst hos børnene. Siden 2004 har Kunstrådet øget støtten til kunstneriske aktiviteter i skolen med 14 mio. kr. Blandt andet til *Huskunstnerordningen*, hvor skolen lønner en kunstner for at deltage i undervisningen. Og det virker! De foreløbige tilbagemeldinger viser, at elever og lærere får åbnet for nye, værdifulde måder at lære at undervise på, når de inviterer kunstnere ind i klasseværelset.

Det fremgår også af Anne Bamfords internationale studium, at netop samarbejdet mellem skoler, kunstnere og kunstnerorganisationer er en af de ting, der for alvor kan rykke. Det er derfor glædeligt, at Folketinget har givet ordningen et godt rykklap ved at øremærke en bevilling til Kunstrådets indsats på dette område på 9½ mio. kr. i 2007. Beløbet skal ses i forhold til, at vi sidste år brugte 2½ mio. kr. og i år regner med at bruge 6½ mio. kr. Så kurven har en god stigning.

Jeg har sammen med Anne Bamford præsenteret hendes anbefalinger for undervisningsministeren, der har taget meget positivt imod rapporten og givet tilsagn

om at lave en opfølgingsplan for anbefalingerne. I det hele taget har vi fået etableret et godt samarbejde med Undervisningsministeriet. I Kunstrådet vil vi gerne give tilsagn om at følge med i, at der sker noget.

Men der er ingen grund til, at man ude i kommunerne skal vente på en plan fra Undervisningsministeriet. Allerede i dag er der vide muligheder for de kommuner og skoler, der vil noget på det her område – og det er ikke mindst her, initiativet skal ligge. Og det handler ikke om flere penge, men om viljen til forandring.

Set med danske øjne, må der også være andre end mig, der undrer sig over den ubalance, der pt. er i samspillet mellem venstre og højre hjernehalvdel i folkeskolens praksis. Vi lever i en tid, hvor løsnestil til fremtiden er innovation, udvikling og et ligeværdigt samspil mellem højre og venstre hjernehalvdel. Her er noget at tage fat på ude i kommunerne! ■

” Det er vigtigere at kunne vurdere kritisk end at kunne efterligne, og vigtigt både at kunne samarbejde og konkurrere. Den kreative tankegang er nøglen til disse færdigheder.

Den Kulturelle Rygsæk

Et pilotprojekt i Herlev Kommune

Alle børn i Herlev skal udrustes med en kulturel bagage. Det er ambitionen med pilotprojektet *Den Kulturelle Rygsæk* i Herlev Kommune. Børnene bliver i én uge om året flyttet fra hverdagen i folkeskolen og ud på en lokal kulturinstitution, hvor de har et forløb med forskellige kunst- og kulturarter, guidet af en professionel kunstner eller kulturformidler.

Den Kulturelle Rygsæk blev iværksat, da Herlev Kommune i 2003 gerne ville udnytte de lokale kulturinstitutioner i højere grad i dagtimerne og samtidig imødekomme ønsket om, at flere børn fik kontakt med de kunstneriske og kulturelle fag. Med inspiration fra det norske projekt *Den Kulturelle Skolesekken* blev ideen om at lade børnene få kontakt til de

kunstneriske fag ude på de lokale kunst- og kulturinstitutioner født.

Den Kulturelle Rygsæk har en styregruppe, som består af repræsentanter fra alle involverede folkeskoler og kulturinstitutioner, en skolekonsulent og børnekulturkonsulenten som tovholder. Styregruppen har skabt en lokal kunst- og kultur-læseplan for 2.-8. klasse ved at forholde sig til essensen i de kunstneriske fags, børnenes udviklingsstrin samt folkeskolernes læreplaner. I 2. klasse møder børnene billedkunst, i 3. klasse musik, i 4. klasse teater, i 5. klasse historie, i 6. klasse litteratur, i 7. klasse biologi/natur/teknik, og i 8. klasse film og medier. Ideen er, at børnene via en professionel undervisning får et dybere kendskab til de forskellige kunstretninger samtidig med, at de får værktøjer til indlæring på nye områder.

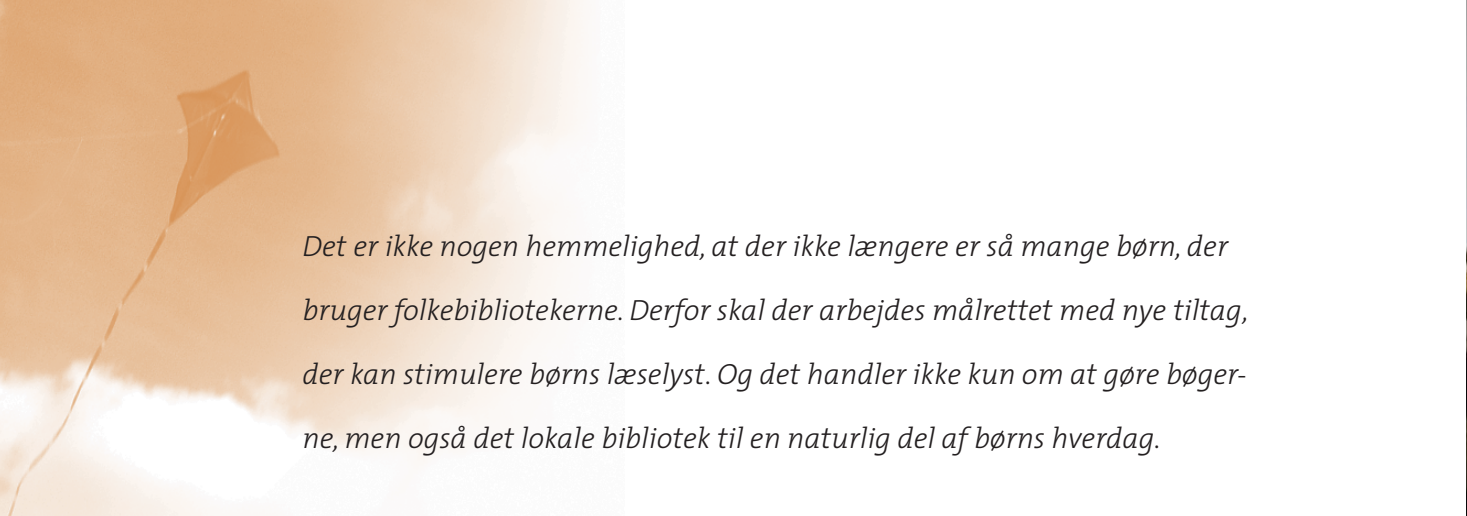
I 2005-2007 afvikles projektet med i alt 36 involverede skoleklasser over to skoleår på i alt 7 klassetrin. Da *Den Kulturelle Rygsæk* er et pilotprojekt, er der bevilget et beløb fra Biblioteksstyrelsen til evaluering. Et team fra Danmarks Pædagogiske Universitet udgiver en større midtvejsevaluering i oktober 2006.

Projektet modtager støtte fra Biblioteksstyrelsen, Kunstrådets Huskunstnerordning, Københavns Amt samt flere lokale fonde.

Af Tina With Vedelsby, børnekulturkonsulent i Herlev Kommune

For yderligere oplysninger om *Den Kulturelle Rygsæk* se under www.herlev.dk eller kontakt Tina With Vedelsby på tlf. 44 52 57 10 / twv@herlevbibliotek.dk.

Det er ikke nogen hemmelighed, at der ikke længere er så mange børn, der bruger folkebibliotekerne. Derfor skal der arbejdes målrettet med nye tiltag, der kan stimulere børns læselyst. Og det handler ikke kun om at gøre bøgerne, men også det lokale bibliotek til en naturlig del af børns hverdag.

Biblioteket skal tilbage i børns hverdag

AF JØRGEN BARTHOLDY, BIBLIOTEKSCHEF,
SKANDERBORG BIBLIOTEK

De grupper af børn, man tidligere så stå rundt omkring på parkeringspladser foran den lokale brugs eller kirke, tålmodigt ventende på bogbussen fra den nærmeste købstad, er blevet tydeligt mindre – hvis de overhovedet har en bus at vente på. Og de historier, vi, der i firserne levede en tilværelse i bogbusserne, kan fortælle om stuvende fulde busser og unger, der måtte lukkes ind i hold, modtages med stigende overbærenhed af yngre kolleger.

Mange ser udelukkende denne udvikling som en trussel mod børnenes læsevne; men i virkeligheden er den et resultat af en række ændringer i måden, vi selv og dermed også vores børn lever på. Overordnet er det selvfølgelig sandt, at konkurrencen fra de mange børnerettede TV-kanaler, fra spilmaskiner og internet har en stor indflydelse på børnenes vaner, og alle statistikker og erfaringer viser da også, at børnene også i en biblioteks-sammenhæng har taget de nye medier til sig. Men også i en bredere sammenhæng er konkurrencen om børnenes fritid blevet hårdere. Tilbudene har aldrig været flere, og den måde, vi indretter vores liv på, lægger mere og mere op til skemalagte fritidsaktiviteter. Selvom der nok skal være nogle, der begræder den udvikling og ønsker sig tilbage til de dage, hvor børnene selv styrede deres fritid, er der formodentligt langt flere, der hilser det velkomment. Musik-, drama- og forfatterskoler er sammen med børneteater, klubber og ikke mindst de mange idrætstilbud med til at sikre børnene maksimale

muligheder for at udvikle deres talent og kreativitet. Og bibliotekerne har da også længe indrettet sig efter den nye virkelighed, hvor børnenes egen tid er blevet mindre, og de fleste af børnenes fritidssysler sikres gennem deres forældre eller deres institutioner.

Frugtbare samarbejder

I mange kommuner er der et samarbejde mellem folkebiblioteker og skolebiblioteker, som ikke kun rettes mod skolernes egne elever. Ofte er skolebibliotekerne det naturlige sted at placere et tilbud, rettet mod f.eks. de lokale børneinstitutioner eller dagplejemødre i lokalområdet – en af de få grupper, der stadigvæk er bundet til at fungere inden for gåafstand af deres hjem. Mange steder er den oplæsning og legestue, som folkebiblioteket arrangerer på det lokale skolebibliotek, en af de sjældne muligheder, dagplejemødrene har, for at mødes med kolleger, og det er stadigvæk forunderligt at se, hvor optaget især helt små børn kan blive af at dele en oplevelse med deres venner.

Men bibliotekerne retter også deres tilbud direkte mod familierne. Det er en klar fornemmelse, at en af grundene til de svigtende besøg fra børnene og deres familier skyldes stigende travlhed i dagligdagen. Efter arbejde og afhentning af børn er der kun ganske kort tid tilbage, inden alle skal videre til næste aftale. Børnehavebiblioteker er et af svarene på den udfordring. Et lille velvalgt udvalg af bøger, som kan lånes direkte fra børneinstitutionen sikrer, at der er noget at læse højt af, når roen endelig sænker sig i de små hjem.

Martin på 10 år kom på besøg en søndag. Han fandt en hule i haven og brugte eftermiddagen til at indrette den. Da han skulle hjem, viste han den stolt frem. "Det er så computeren," sagde han.

Og ja, det er let at genkende både skærm, tastatur og mus. Computeren er en integreret del af børns hverdag og dermed også af deres fantasi.

På det mere professionelle plan har de fleste folkebiblioteker oprettet samarbejder med de lokale læse/talepædagoger og med dem, der professionelt tager sig af indvandrerbørn. Disse samarbejder har den fordel, at bibliotekets tilbud præsenteres for nogle børn og familier, hvor mange falder uden for den gruppe af velfungerende og veluddannede, der allerede er brugere af de kulturelle tilbud.

Det er en heldig og vigtig udvikling, bibliotekerne er ude i, og det er også en udvikling, der er i overensstemmelse med det princip om én indgang til det offentlige, som er på vej til at blive knæsat netop i disse år. Bibliotekstilbud er noget man – i det omfang, det kan lade sig gøre – skal præsenteres for der, hvor man møder sin kommune. Det er ikke kun noget, der skal ske som et eksklusivt tilvalg.

Børnene ind på biblioteket

Bibliotekerne gør således meget for at leve op til de krav, man må stille til dem om at befordre børnenes læselyst og læseevner. Vi skal imidlertid være opmærksomme på, at flere af de forsøg, der gøres med at præsentrere biblioteket de steder, hvor børnene og deres familier alligevel kommer, indebærer en risiko for, at børnene kun kommer til at møde et beskåret bibliotekstilbud udenfor det egentlige bibliotek, og at de derfor – på trods af, at de udvikler sig til gode læsere – alligevel ikke bliver åbne, kreative og skabende borgere i videnssamfundet. På mange biblioteker har man allerede erkendt dette. F.eks. i Vordingborg, hvor forsøget *Sprogkufferten*, støttet af Biblioteksstyrelsens Udviklingspulje, tager sigte mod, at trække børnene ind på biblioteket, så *alle* børn – også dem der kommer fra hjem, hvor biblioteksbenyttelse ikke er en tradition – oplever, hvad bibliotekerne har at byde på.

Forsøget, der følger alle kommunens børn fra de er spæde, er bygget op omkring en sprogkuffert, som forældrene får udleveret ved sundhedsplejerskens 8-mdrs. besøg. Forældrenes fokus på børnenes sprogudvikling fastholdes med boggaver på børnenes to- og treårs fødselsdag. De senere kontakter sker via pasningsordningerne. Forsøget involverer således både børnenes forældre og de mange andre voksne, de kommer i kontakt med i deres første leveår. Endelig skal boggaverne hentes på biblioteket, og det sikrer, at langt de fleste børn på et meget tidligt tidspunkt og sammen med deres forældre får besøgt biblioteket i en positiv stemning.

Skal nutidens og fremtidens børn vokse op som kompetente voksne i videnssamfundet, er det vigtigt, at de stifter bekendtskab med det fysiske biblioteks mangefacetterede tilbud. Her kan de møde hele registeret fra eventyr og historier over underholdende faglitteratur til fagligt vanskelige tekster både digitale og analoge. Her kan de få vejledning i at finde og benytte de kilder, de har brug for, uanset hvilket medie, de er lagret på og hvilken sammenhæng, de præsenteres i.

Læseevne, læselyst og læseglæde er stadig vigtige for dannelsen af kreative mennesker; men vi skal være bevidste om, at disse tre evner ikke er bundet til bogen alene. Den digitale verden er i dag en del af børnenes dagligdag, og skal børnene udnytte alle de muligheder, der ligger foran dem, er det nødvendigt, at vi sikrer børnene adgang til det medie- og indholdsmæssigt brede tilbud, bibliotekerne er ■

” Bibliotekstilbud er noget man – i det omfang, det kan lade sig gøre – skal præsenteres for der, hvor man møder sin kommune. Det er ikke kun noget, der skal ske som et eksklusivt tilvalg.

Hvorfor skal børn se på kunst? Af samme grund som voksne skal se på kunst:

Fordi kunsten er et spejl på virkeligheden – i alle dens facetter. Kunsten vender ikke

blot indad imod sig selv, men udad imod livet. Det er derfor, den kommer os ved

– uanset om vi er store mennesker eller små mennesker. Det er afsættet for

formidlingsarbejdet på AROS – Aarhus Kunstmuseum.

Med åbne øjne

Børn og kunst på AROS

AF JENS ERIK SØRENSEN, MUSEUMSDIREKTØR, MAG.ART.

Jeg vil gerne indlede med en lille fortælling fra en dag i et galleri på AROS.

En 6-årig dreng og hans far står og kigger på det store maleri *Menneskeridt* af Svend Wiig Hansen.

De siger ikke noget i lang tid – står bare og kigger. Pludselig bryder drengen tavsheden og spørger: "Hvorfor er der én, der griner?"

Far: "Er der en, der griner? Hvorfor tror du, han griner?"

Dreng: "Det ved jeg ikke. Det er lidt uhyggeligt."

Far: "Så du vil ikke have sådan et billede hængende på dit værelse?!"

Dreng: "Jo, det kunne være sjovt."

Far: "Sjovt? - hvorfor?"

Dreng: "Fordi det er spændende."

Hvorfor er kunst spændende? Fordi den kan tage én med på en mental rejse ind i nogle andre og ukendte rum – til steder, tider og tilstande, som ikke er i virkeligheden derude. Per Højholt har sagt det meget rammende i mødet med et kunstværk: "Gispende genkender man noget, man aldrig har set..." Kunsten rummer oplevelser, ligesom bøger, film og musik. Men kunstværket har det særlige, at det er et koncentrat. Et maleri er ikke et forløb i tid – man får 'det hele' på én gang. Så er det bare med at åbne øjne og sind!

Når børn forholder sig til et kunstværk, tænker de logisk og konkret ud fra deres egne erfaringer. De kan fortælle historier om det, de ser og oplever. Fantasien og deres konkrete verden mødes i disse historier, som de fortæl-

ler til sig selv og til andre. Det bliver historier, de har lyst til – og behov for – at fortælle. Voksne, der er i stand til at opfatte og behandle børn som kompetente iagttagere og fortolkere af kunst, kan opleve nogle fantastiske historier, som ofte vidner om en forbløffende indsigt i – og forståelse for – store og eksistentielle problemstillinger. Kunst pirrer børns fantasi. Og fantasi er noget, børn har temmelig meget af. Det erfarer vi dagligt på AROS.

Forudsætninger for kunst-kikkeri

Der kræves ikke specielle forudsætninger for at gå på oplevelse i kunstens rum – kun menneskelig åbenhed. Tidligere museumsinspektør på Statens Museum for Kunst, Erik Fischer sagde: "Man skal møde et kunstværk, som man møder et andet menneske – med åbenhed og nysgerrighed." I dialogen med den anden bliver man klogere på den anden, på sig selv og på livet. Man skal træde ind i billedet, opleve det fysisk og gå i dialog med det. Akkurat som drengen, der så på Svend Wiig Hansens *Menneskeridt* med sin far.

Det er vigtigt, at børn møder kunst på en konstruktiv og vedkommende måde. Og, at de i deres møde med kunsten, bliver taget alvorligt. Nogle mener, at børn mangler nødvendige forudsætninger for at se og opleve kunsten. På AROS mener vi omvendt, at børnenes forudsætninger er, at de ikke har fordomme og blokeringer. Måske netop derfor er børn rigtigt gode til at gå på opdagelse i kunstens forunderlige univers. Hos os formidler vi kunst for små mennesker, og det er i bund og grund ikke anderledes end for store mennesker. Det er bare sjovere.

” På ARoS er der ingen tvivl om, at en god kunstoplevelse er, når noget sættes i gang i beskueren. Det skal knytte an til personlige erfaringer og efterlade visuelle og sanselige oplevelser, som kan tages med videre ud i verden.

På baggrund af det har vi udviklet vores egen metode for kunstformidling. Ud fra erfaringer og materiale indsamlet fra store og små museer ude i verden, har vi valgt at tage udgangspunkt – ikke i kunsten, men i børn og unges eget erfaringsunivers. Vores kunstformidlingsmetode kan udtrykkes i tre bullits:

- ◆ Vi sætter mennesket – i dette tilfælde barnet – i centrum.
- ◆ På museet møder man de *originale* kunstværker.
- ◆ Vi prioriterer den åbne dialog og interaktion.

Mennesket i centrum

Et kunstværk er et kompliceret univers af figurer, former, linier, referencer, glæder og sorger. På kunstmuseet giver vi mulighed for en tidlig indlevelse i dette univers. En læring, man også kan bruge ude i virkeligheden. Samtidig hermed oplever børn kunstværkerne som en stor billedbank, hvor man kan hente inspiration eller lindring og finde ud af, at man som lille individ er en del af et større samfundsmæssigt fællesskab og har en fælles historie. Det er derfor vigtigt, at al kunstformidling sætter det enkelte menneske – her barnet – i centrum som subjekt og præsenterer kunsten som objekt. Vi forsøger at møde barnet dér, hvor det er og i den alder og med de forudsætninger, det har.

Udgangspunktet for vores formidling er, at der ikke er givet ét svar på forhånd. Kunsten er åben for menne-

skets eget blik, og voksne og børn ser og oplever forskelligt – uden at den ene oplevelse er mere korrekt end den anden. På ARoS accepterer og respekterer vi, at børnene har meninger, holdninger, erfaringer, vaner, evner, fantasier, kommentarer og historier, som de meget gerne deler – og det er de gode til. På museet er vores bidrag til dialogen med børnene Kunsten og en masse viden. Og ud af det – børnenes bidrag og vores bidrag – opstår der et spændende og frugtbart møde. For ARoS handler det om at etablere de rette rammer for dette møde. Et møde, som, vi mener, bør være præget af nærvær, en god og grundig dialog, lærerigt samspil, interaktion, kreativitet. Og ikke mindst af kvalitet.

Rammer for fælles oplevelser

For os betyder det, at vi ikke opererer med en specifik afdeling, hvor børnene gelejdes hen i en form for ny pasningsordning, mens far og mor nyder kunsten. Børnene – de små mennesker – er vores gæster på lige fod med de voksne. De har derfor samme ret til at se og opleve *original*kunst, som de voksne. I den forbindelse fungerer ARoS Junior – Juniorgalleriet og det lille kreative værksted – som en støtte, der hjælper børn og deres voksne til at få nogle gode fællesoplevelser omkring museets særudstilling eller i relation til den faste samling. Overordnet kan man sige, at ARoS Junior er stedet, hvor dagligdagens verden kobles med kunstens verden. Det gør den med henblik på at skabe et vedkommende og

” Nogle mener, at børn mangler nødvendige forudsætninger for at se og opleve kunsten. På ARoS mener vi omvendt, at børnenes forudsætninger er, at de ikke har fordomme og blokeringer.

nærværende forståelsesgrundlag og et godt udgangspunkt for at sætte kunsten – og sin egen verden – i perspektiv. På den måde er ARoS Junior ikke et selvstændigt børnetilbud på det store ARoS, men fungerer som et led i den proces, det er, at lære om kunst.

Som tidligere nævnt spiller dialog og interaktivitet en væsentligt rolle i ARoS' formidling af kunst til børn. Vi har tilbud både i og uden for museet:

- ◆ Omvisninger for skoler og børn på alle alderstrin. De faste junior-omvisninger er for de halvstore børn (10-16 år). Med udgangspunkt i museets værker tager omviserne forskellige emner op, der hentes i de problematikker, som den pågældende aldersgruppe slås med, eller som f.eks. er aktuelle i pressen.
- ◆ Fortælle-tæppet for de små. Et stort persisk tæppe, der bogstavelig talt rulles ud foran et kunstværk i museets samling og således danner et imaginært rum omkring samtalen, der samtidig stimulerer børnenes fantasi.
- ◆ Udstillingsrelaterede aktiviteter i ARoS Junior – f.eks. udklædning som Kvium-figurer eller skabelsen af et

Rauschenberg look-a-like-billede på en stor metalplade.

- ◆ Juniorklub for særligt kunstinteresserede børn og unge mellem 3 og 16 år med tilbud om forskellige arrangementer og formidlingstilbud. Det er gratis at være medlem og dermed en mulighed for alle.
- ◆ Familiedialogen, hvor især ARoS Familie-kit kan hjælpe familien i gang med en frugtbar, lærerig og

gensidig dialog omkring kunsten og arkitekturen på AROs.

- ◆ Kunstbøger for børn: Hvorfor og Måske. Der findes få af den slags i Danmark, men i udlandet i hundredvis, der giver oplevelser for alle alderstrin.
- ◆ Det internetbaserede ArtXplorer, hvor børn og unge kan udfordre kunsten og interagere med værkerne. En mulighed for, at beskueren gennem valgfrie handlinger på sitet, kan blive medspiller i kunsten verden. Og man kan lære noget om det 'sprog', kunsten benytter sig af.
- ◆ Åbne arrangementer i påsken og efterårsferien omkring den kunst, der er aktuell i museets særudstilling. Her kan børn og deres voksne komme og lære noget om kunsten og deltage i fælles kreative opgaver. Arrangementerne trækker mellem 1.000-2.000 engagerede og opsatte børn på en uge. For os beviser det, at ideen om fællesoplevelser for børn og voksne er tiltrængt.

Kunstformidlingen anviser mange indgange til kunsten. Derfor handler det om at udnytte de forskellige mediers muligheder og tilpasse formidlingsstrategierne. Fælles for vores formidling er, at barnet/den unge er i centrum.

På AROs er der ingen tvivl om, at en god kunstoplevelse er, når noget sættes i gang i beskueren. Det skal knytte an til personlige erfaringer og efterlade visuelle og sanselige oplevelser, som kan tages med videre ud i verden.

Popularitet

Jeg tør vist godt konstatere, at børn elsker AROs. Ligesom det voksne publikum har børnene taget det nye kunstmuseum til sig. I 2005 havde vi ikke færre end 56.000 børn og unge under 16 år på AROs – det svarer til det samlede besøgstal på det gamle kunstmuseum i Vennelystparken. Børnenes lyst til at komme på museet hænger også sammen med bygningen – de elsker den! De elsker også mørket i De 9 rum, trapperne, broerne og udsigten fra taget. De elsker Boy og de mange mærkelige kunstværker i samlingen og på særudstillingerne – også selv om de syntes, at Kviums kunst var klam. Men jeg tror også, at børnene elsker AROs, fordi de oplever, at vi godt kan lide at have dem som gæster. Og at vi gør os umage for at formidle kunsten til dem – i dialog med dem. Vi glæder os over, at børnene har lyst til at komme på museet og hente nye oplevelser. Og vi er overbevist om, at kunsten bidrager til at give dem et rigere liv; både nu og her – og senere ■

Aktiviteter for, med og af børn og unge

Børnekulturhuset i Århus

I efteråret 2000 vedtog Århus Byråd en Børnekulturpolitik. Med Børnekulturpolitikken ønskede byrådet at give børn og unge i Århus Kommune mulighed for at modtage, deltage i og selv være skabende i den kulturelle verden. I 2001 blev Børnekulturhuset etableret som ramme om et børnekulturelt netværksarbejde samt iværksættelse af børnekulturelle aktiviteter for kommunens godt 62.000 børn i alderen 0-17 år.

Børnekulturhuset ligger centralt på den nedlagte Brobjergskolen i Århus med et kontor og to aktivitetslokaler, som bruges af bl.a. kulturskolernes børnehold og til Børnekulturhusets egne arrangementer. Der er ansat en børnekulturkoordinator, en børnekulturkonsulent og en deltidsansat kommunikationsmedarbejder. Børnekulturhuset administrerer Børnekulturpuljen på 730.000 kr. årligt. Midlerne anvendes til aktiviteter for, med og af børn og unge inden for Børnekulturhusets tre hovedområder:

◆ **Netværk:** Børnekulturhuset er primusmotor i udviklingen af et børnekultureltnetværk bestående af de kulturinstitutioner i kommunen, der arbejder med børn. Netværksarbejdet omfatter også skoler, daginstitutioner og andre aktører på det børnekulturelle felt.

◆ **Projektstøtte:** Børnekulturhuset støtter aktiviteter på kommunens skoler, institutioner og lign., hvor disse enten selv tager initiativ til projekter eller indgår i et samarbejde med Børnekulturhuset.

◆ **Egenproduktion:** Børnekulturhuset står bag en række større *centrale* arrangementer, der retter sig mod institutioner, skoler og børnefamilier. Det er f.eks. Børnekulturugen, der afvikles i samarbejde med byens kulturinstitutioner og musiske skoler, Århus Børneteaterfestival, og Mini-bio. Børnekulturhuset prioriterer, at børn og unge selv får erfaring med æstetisk-kreative processer i samarbejde med professionelle kunstnere. Derfor tilbyder Børnekulturhuset også projekter inden for billedkunst, dans, arkitektur og musik, der afvikles *lokalt* på institutioner og skoler.

Børnekulturhuset står endvidere for hjemmesiden www.boernekulturnaarhus.dk, der giver et overblik over kulturtilbud til børn og unge i Århus Kommune. Hjemmesiden indeholder også et kunstnerkatalog, information om aktuelle projekter samt information om den støtte og vejledning, som Børnekulturhuset tilbyder.

Af Anne Line Svelle, børnekulturkoordinator,
Børnekulturhuset, Århus Kommune

For yderligere information, se www.boernekulturnaarhus.dk eller kontakt Anne Line Svelle på tlf. 89 40 48 77 / als@fk.aarhus.dk.

Når målet er, at kunsten og kulturen skal være en naturlig og selvfølgelig del af børns hverdag, er det nødvendigt, at stat og kommuner arbejder tæt sammen.

Viljen og lysten er i høj grad til stede, og mulighederne for samarbejde er mange.

Tidspunktet – i kølvandet på kommunalreformen – kan ikke være bedre.

Samarbejde og dialog om børnekultur

Mødet mellem Børnekulturens Netværk og kommunerne

AF BENEDICTE HELVAD, KONSULENT,
BØRNEKULTURENS NETVÆRK

Da kulturminister Brian Mikkelsen i 2002 nedsatte Børnekulturens Netværk, var hans intention at få en samlet kulturpolitik for børn. Netværkets opgave var blandt andet at binde de mange statslige initiativer sammen, skabe overblik og gøre løbende status over børnekulturen i Danmark. Børnekulturens Netværk bestod af Biblioteksstyrelsen, Det Danske Filminstitut, Kulturarvsstyrelsen og Kunststyrelsen. Med dette Netværk skulle der skabes større sammenhæng i de statslige bevillinger til børnekultur og større helhed i arbejdet med børnekulturens mange facetter.

Det var en plan, der har vist sig at virke. Netværkets parter fik skabt en fælles platform for børnekultur og børnekulturen fik bedre vilkår både hos Netværkets enkelte parter, og hos det samlede Netværk. Netværkets vision om, at alle børn skal møde kunst og kultur, alle kulturinstitutioner skal deltage, og alle kunstarter inddrages, viser retningen i de opgaver, som Netværket udfører.

Børnekulturens Netværk er siden blevet udvidet med Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender og Undervisningsministeriet, og med denne udvidelse er Netværket dækket godt ind i forhold til dialogen og samarbejdet med kommunerne om børn, kunst og kultur.

Mange lag og medarbejdere

Når målet er, at kunst og kultur skal blive en naturlig del af børns hverdag og opvækst – og visionen skal hol-

des for øje – er der brug for mange samarbejdspartnere, som skal arbejde i samme retning. I et forsøg på at skabe et billede af de mange lag, fag, sektorer og faktorer, der skal spille sammen, kan i flæng nævnes: Ministerier, styrelser, kommuner, kulturinstitutioner (statslige og kommunale), uddannelsesinstitutioner, skoler, daginstitutioner, foreninger, græsrodsbevægelser, politikere, chefer, embedsmænd, ledere, ildsjæle, kunstnere, kulturformidlere, børnekulturkonsulenter, pædagogiske konsulenter, bibliotekarer, lærere og pædagoger og mange flere.

På tværs af dette indgår de mange forskellige kunstarter og kunstneriske udtryksformer, som alle spiller en rolle, og endelig har både den geografiske placering og økonomiske vilkår en finger med i spillet.

Det kan virke uoverskueligt og er unægtelig en stor mundfuld; men spilleregler og strukturer som aftalte arbejdsgange, arbejdsfordelinger og samarbejdsstrukturer hjælper på vej, og grundlaget er mange steder i orden.

Statens og kommunernes muligheder

Inden for statens rammer er der via Kulturministeriet kulturelle institutioner fordelt over hele landet, som er dygtige formidlere også i forhold til børn.

Inden for kommunernes ramme findes kulturelle institutioner som biblioteker, kommunale teatre, biografer, museer og lignende, og kommunerne bestemmer for en stor del selv, hvordan deres børnekulturpolitik skal være lokalt, og i hvor høj grad kunst og kultur er en del af hverdagen for børnene i den enkelte kommune.

Kulturministeriet har med kulturministerens handlingsplan *Kultur i hele landet* beskrevet en lang række muligheder for samarbejde og initiativer mellem stat og kommune. Bl.a. muligheden for at indgå kulturaftaler mellem ministeriet og kommunen. I Kulturministeriets resultatkontrakter med egne kulturinstitutioner er kultur for børn desuden en del af aftalerne alle steder, hvor det er relevant.

Børnekulturens Netværk har i sin handlingsplan 2006-2007 *Børnekultur i hele landet* beskrevet muligheder for samarbejde og initiativer mellem stat og kommune. I handlingsplanen indgår beskrivelser af såvel initiativer hos de enkelte Netværksparter og fælles aktiviteter.

Netværkets parter har alle aktiviteter og initiativer, som kan understøtte kommunernes arbejde med børnekultur:

Biblioteksstyrelsen er en af hovedkræfterne bag *Læse-lystkampagnen* og arbejder desuden med bibliotekernes aktuelle udfordringer på børneområdet. Styrelsen understøtter f.eks. bibliotekernes indsats med at udvikle nye, lokale tilbud, dels gennem forskellige former for rådgivning og samarbejde, dels gennem midler fra Udviklingspuljen. Af andre eksempler kan nævnes arbejdet med visioner og strategier for fremtidens børnebibliotek.

Det Danske Filminstitut står for en række tilbud til skoler og daginstitutioner om kvalitetsfilm i biografen gennem projekter som *Med rød stue i biografen*, *Med skolen i biografen*, *Børnebiffen på tur* og kursusvirksomhed for lærere. DFI har desuden udsendt *Små børn i Filmland* som en vejledning til bl.a. kommuner.

Kulturarvsstyrelsen har særligt fokus på formidlingen af kunst, kultur og naturhistorie til børn, hvor samarbejdet med stats- og statsanerkendte museer er et vigtigt omdrejningspunkt. Udviklingsprojekter om børns kulturarv, kommuneatlas projekter og digital formidling på museer som *E-museum* er igangværende aktiviteter i Kulturarvsstyrelsen.

Kunststyrelsen og Kunstrådet står bag en række af de tilskuds- og refusionsordninger, som kommunerne kan tage i brug, når børn skal opleve kunst og kultur. Det gælder både refusionsordningen for børneteatre og tilskuddene til egns- og storbyteatrene, refusionsordningen for musikskoler og skolekoncerter samt de nye forsøg med tilskud til forsøg med kulturskoler og billedkunstneriske grundkurser. Endelig har Kunstrådet iværksat *Huskunstnerordningen*, hvor skoler, gymnasier og lignende kan få støtte

til ansættelse af kunstnere i kortere eller længere tid. Denne ordning er nu blevet permanent.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har ansvaret for dagtilbudene, herunder de pædagogiske læreplaner, hvor de tre temaer: krop og bevægelse, sprog og kulturelle udtryksformer og værdier alle har med børnekultur at gøre, og aktiviteter vedrørende dokumentation af dagtilbudenes fysiske, psykiske og æstetiske rammer er iværksat.

Undervisningsministeriet har ansvaret for bl.a. folkeskolen og folkeoplysningsområdet. De centrale retningslinjer for undervisning i folkeskolens fag er beskrevet i *Fælles Mål*-faghæfter, herunder i faghæfterne for f.eks. musik, dansk, billedkunst, håndarbejde, sløjd og valgfaget drama. Indførelsen af den litterære kanon har betydet en præcisering af undervisningen i forhold til den ældre litteratur.

Kulturministeriets *Kulturkanon* følges fra Undervisningsministeriets side op med et netbaseret inspirationsmateriale, der giver eksempler på, hvorledes udvalgte kanonværker kan bidrage til den faglige undervisning. Kulturministeriets kanonpublikation og Undervisningsministeriets opfølgende inspirationsmateriale er eksempler på de to ministeriers kulturelle samarbejde rettet mod børn og unge. Et andet samarbejde er Kulturarvsstyrelsens og Undervisningsministeriets samarbejde om *e-museum.dk*, en portal med digital formidling af museernes samlinger, undervisningsmaterialer og aktiviteter med bl.a. skolebørn som målgruppe.

En langsigtet plan

Børnekulturens Netværk lægger op til nye samarbejdsmetoder og nye måder at bruge hinanden på i statens og kommunernes fælles arbejde med børnekulturen.

Den tretrinsraket, som består af en kommune konference, denne publikation og fem dialogseminarer, et eksempel på en langsigtet indsats med inspiration og vejledning for øje. Planen er udarbejdet i et samarbejde mellem Børnekulturens Netværk og Børne- og Kulturchefforeningen.

Ideen med planen er at skabe rammer og vilkår for en høj kvalitet i børnekulturen lokalt. Kommunalreformen danner platform for en revidering og nytænkning på området. Den første konference i maj 2006 havde de kommunale politikere og chefer for børn, kultur og fritid som målgruppe. Her fik deltagerne ideer og inspiration med sig hjem med en opfordring til at sætte debatter i gang om nye eller styrkede veje for børnekulturen i egen kommune.

Konferencen følges op af denne publikation, som yderligere skal bidrage til inspiration og debat og samtidig lægge op til de fem dialogseminarer, der afholdes i sidste halvdel af 2006 og placeres i de fem kommende regioner. Her er målgruppen nøglepersoner og medarbejdere, som arbejder med børnekulturen i hverdagen. Seminarerne bygger på dialog, og deltagerne vil – udover at kunne hente inspiration fra både oplæg og de øvrige deltagere – også kunne give Børnekulturens Netværk ideer og kommentarer med på vejen, som kan påvirke Netværkets fremtidige planer.

Netværket har planer om at iværksætte modelforsøg om børnekultur inden for de tre hovedtemaer: *Kultur i dagtilbudet*, *Kultur i skolen* og *Kultur i familien*. Dialogen på seminarerne vil give kommunerne mulighed for at få indflydelse på disse aktiviteter. Derfor lægges vilkårene og udmeldingerne for modelforsøgene først endeligt fast, når det sidste dialogseminar er afviklet i begyndelsen af december 2006 ■

” Børnekulturens Netværk er blevet udvidet med Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender og Undervisningsministeriet, og med denne udvidelse er Netværket dækket godt ind i forhold til dialogen og samarbejdet med kommunerne om børn, kunst og kultur.

Børnekulturens Netværk

– sparringspartner og inspirator

Børnekulturens Netværk er kulturministerens og Kulturministeriets rådgivende organ for børnekultur. Netværket blev dannet i januar 2003 som et samarbejde mellem fire af ministeriets centrale styrelser: *Biblioteksstyrelsen, Det Danske Filminstitut, Kulturarvsstyrelsen og Kunststyrelsen*. I november 2005 blev Netværket udvidet med repræsentanter fra *Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender og Undervisningsministeriet*.

Netværket skal skabe større sammenhæng i de statslige bevillinger til børnekultur og mere helhed i ar-

bejdet med børnekulturens mange facetter. Netværket skal inddrage kulturinstitutionerne og organisationerne inden for ministeriets fagområder i arbejdet, og det skal skabe dynamik og synergi i udviklingen i et samspil mellem det nationale, regionale og lokale niveau.

Netværket er udtryk for en ny måde at organisere børnekulturarbejdet på, hvor de statslige institutioner hver især og sammen skal yde deres bidrag og skal påtage sig deres del af det fælles ansvar for, at intentionerne bag det nye netværk kan lykkes bedst muligt.

Netværket vision er:

- ◆ Alle børn skal møde kunsten og kulturen.
- ◆ Alle kulturinstitutioner skal bidrage til dette møde med børn.
- ◆ Alle kunstarter skal gøres tilgængelige for børn.

Netværket har udarbejdet en handlingsplan for 2006-2007 med titlen *Børnekultur i hele landet*. Her sætter Netværket fokus på kvalificering, organisering og forankring inden for temaområderne *Kultur i dagtilbudet, Kultur i skolen og Kultur i familien*.

Kultur i dagtilbudet handler bl.a. om:

- ◆ Inspiration til læreplaner
- ◆ Fokus på de æstetiske rammer
- ◆ Udveksling af ideer og erfaringer

Kultur i skolen handler bl.a. om:

- ◆ Inspiration til kulturinstitutioner
- ◆ Udveksling af ideer og erfaringer
- ◆ Overblik over mulighederne

Kultur i familien handler bl.a. om:

- ◆ Inspiration til kulturinstitutioner
- ◆ Udveksling af ideer og erfaringer
- ◆ Overblik over muligheder

De redskaber, som Netværket har til rådighed er *rådgivning, vidensdeling, dokumentation* og *internationalt samarbejde*.

Rådgivning gives bl.a. til:

- ◆ *Kulturinstitutioner*
- ◆ *Kommuner* (herunder dagtilbud, skoler og biblioteker m.m.)

Vidensdeling sker bl.a. gennem:

- ◆ *Børnekulturportalen*
- ◆ *Hjemmesiden*
- ◆ *Konferencer, seminarer og møder*
- ◆ *Publikationer*

Internationalt samarbejde

foregår især gennem:

- ◆ *Konferencer og seminarer*
- ◆ *Registrering af dansk og internationalt børnekultursamarbejde*

Hvis kommunerne har brug for inspiration, rådgivning eller vejledning, er der ideer og information at hente på Børnekulturportalen www.boernogkultur.dk og på Netværkets hjemmeside www.boernekultur.dk.

Børnekulturens Netværk har desuden en række publikationer, som kan være til nytte i den kommunale debat og planlægning. Publikationerne kan downloades eller bestilles på Netværkets hjemmeside.

Telefonisk kontakt kan rettes til Netværkets sekretariat og eller til de enkelte parter. Alle adresser og telefonnumre findes på www.boernekultur.dk.

Børnekulturens Netværk har følgende sammensætning:

Bibliotekskonsulent
Ann Poulsen
Biblioteksstyrelsen

Centerleder
Charlotte Giese
Det Danske Filminstitut

Museumskonsulent
Charlotte Hansen
Kulturarvsstyrelsen.

Specialkonsulent
Aase Hofmann
Kunststyrelsen

Fuldmægtig
Charlotte Meibom
Ministeriet for Familie- og
Forbrugeranliggender

Pædagogisk konsulent
Helle Beknes
Undervisningsministeriet

Netværkets *sekretariat* har adresse hos Biblioteksstyrelsen.

Sekretariatet består af:
Sekretariatsleder Jan Helmer-Petersen
Konsulent Benedicte Helvad
Konsulent Merete Dael

Børnekulturens Netværk
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København K
Tlf. 33 73 33 70
e-post bkn@boernekultur.dk

Publikationer fra Børnekulturens Netværk

Formidlingens Kunst
– Et fælles ansvar for børn og kultur
Handlingsplan for Børnekulturens Netværk 2004-2005. En beskrivelse af baggrunden for oprettelsen af Børnekulturens Netværk og de handlinger, som blev besluttet for Netværkets første to år. 24 sider. Udgivet i 2004. ISBN-nr. 87-87882-31-0.

Børnekulturens Netværk
– Statusrapport 2004
En beskrivelse af Netværkets børnekulturaktiviteter i 2004 samt anbefalinger til kulturministeren om fremtidig indsats på børnekulturområdet. 52 sider. Udgivet i 2005. ISBN-nr. 87-87882-41-8.

Når børn møder kultur – En antologi om formidling i børnehøjde
En bred vifte af artikler og interviews, inspiration og gode råd, som kan fremme formidling af kunst og kultur til børn. 58 sider. Udgivet i 2006. ISBN-nr. 87-87882-45-0.

Børnekultur i hele landet
– Handlingsplan 2006-2007 og Statusrapport 2005
Handlingsplanen for Børnekulturens Netværk 2006-2007 sætter fokus på arbejdet med børn og kultur i det nye Danmark efter kommunalreformen. Handlingsplanen er suppleret med en statusrapport for 2005. 52 sider. Udgivet i 2006. ISBN-nr. 87-87882-50-7.

Fortælling mellem børnekultur og børns kultur – Fortælling som formidlingsform for 3-6 årige
Forskerrapport, skrevet af cand.mag. Gitte Balling fra Center for Kulturpolitiske Studier. Rapporten beskriver og evaluerer forsøgsordningen *Fortælling som formidlingsform for de 3-6 årige*, iværksat af Børnekulturens Netværk i Vejle Amt og Vestsjællands Amt. ISBN-nr. 87 87882 58 2.

Tal om børnekultur – En statistik om børn, kultur og fritid
En børnekulturstatistik med resultaterne fra kortlægningen af børns kulturvaner, kulturforbrug og -produktion i 2004 samt statistikker, oversigt og meget andet. ISBN-nr. 87-87882-57-4.

Kommende udgivelser

Kunst i børns dagligdag

Tre guides til henholdsvis dagtilbud, skole- og fritidssektor, der inspirerer til og vejleder om mulighederne for børns møde med kunst og kultur. Planlagt udgivelse i september 2006.

Alle publikationer gratis og kan bestilles på tlf. 33 73 33 70 eller downloades på www.boernekultur.dk

Børnekulturens Netværk

Hvem er Børnekulturens Netværk?

Børnekulturens Netværk er kulturministerens og Kulturministeriets rådgivende organ for børnekultur. Netværket blev dannet i januar 2003 som et samarbejde mellem fire af ministeriets centrale styrelser: Biblioteksstyrelsen, Det Danske Filminstitut, Kulturarvsstyrelsen og Kunstrådet/Kunststyrelsen. I oktober 2005 blev Netværket udvidet med repræsentanter fra Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender og Undervisningsministeriet.

Læs mere om Børnekulturens Netværk på www.boernekultur.dk og i Børnekulturportalen www.boernogkultur.dk.

BKF
Børne- og Kulturchefforeningen

Hvem er Børne- og Kulturchefforeningen?

Børne- og Kulturchefforeningen er en forening for forvaltningschefer, souschefer og fagchefer på børne-, kultur-, skole- og uddannelsesområdet i Danmark.

Læs mere om Børne- og Kulturchefforeningen på www.bkchefer.dk.

Børnekultur i kommunen er et inspirations- og debatværktøj til arbejdet med børnekulturpolitik under og efter kommunalreformen. Publikationen samler en lang række artikler om forskning, formidling og erfaringer på det børnekulturelle felt – bl.a. fra oplægsholdere fra kommunekonference samt fra nogle af landets fremmeste forskere på området. Hertil kommer en lang række konkrete eksempler på børnekultur i landets kommuner.

Børnekultur i kommunen er et af resultaterne af samarbejdet mellem Børnekulturens Netværk og Børne- og Kulturchefforeningen. De to parter har sammen sat sig for at forsyne kommunerne med inspiration, rådgivning og vejledning og dermed skabe de bedste mulige vilkår for børnekulturen i de nye kommuner.

BK F

Børne- og Kulturchefforeningen

Børnekulturens Netværk